

17/FI

WP 247

**Lausunto 1/2017
ehdotuksesta sähköisen viestinnän tietosuoja-asetukseksi (2002/58/EY)**

Annettu 4. huhtikuuta 2017

Työryhmä on perustettu direktiivin 95/46/EY 29 artiklalla. Se on riippumaton EU:n neuvoa-antava elin, joka käsittelee tietosuojan ja yksityisyyden suojan liittyviä kysymyksiä. Sen tehtävät määritellään direktiivin 95/46/EY 30 artiklassa ja direktiivin 2002/58/EY 15 artiklassa.

Työryhmän sihteeristön tehtävistä huolehtii Euroopan komission oikeus- ja kuluttaja-asioiden pääosaston linja C (perusoikeudet ja oikeusvaltioperiaate), toimisto: MO-59 05/035, B-1049 Bryssel, Belgia.

Verkkosivusto: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/index_en.htm

TIETOSUOJATYÖRYHMÄ, joka

on perustettu 24 päivänä lokakuuta 1995 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 95/46/EY,

ottaa huomioon kyseisen direktiivin 29 ja 30 artiklan,

ottaa huomioon työjärjestyksensä,

ON ANTANUT SEURAAVAN LAUSUNNON:

TIIVISTELMÄ

Työryhmä suhtautuu myönteisesti Euroopan komission 10. tammikuuta 2017 antamaan ehdotukseen sähköisen viestinnän tietosuoja-asetukseksi. Työryhmä on tyytyväinen siihen, että sääntelyvälineeksi **on valittu asetus**. Näin varmistetaan, että säännöt ovat yhdenmukaiset koko EU:ssa, ja asioita selkeytetään valvontaviranomaisille ja organisaatioille. Näin varmistetaan myös yhdenmukaisuus yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa. Tällaista yhdenmukaisuutta tuetaan lisäksi sillä, että **sama viranomainen, joka vastaa yleisen tietosuoja-asetuksen noudattamisen valvonnasta**, vastaa myös sähköisen viestinnän tietosuojasääntöjen täytäntöönpanosta.

Samalla **täydentävän säädöksen** (soveltamista koskeva) valinta on myönteinen asia. Luottamuksellisen viestinnän ja päätelaitteiden suojeluun liittyy erityisiä piirteitä, joita ei käsitellä yleisessä tietosuoja-asetuksessa. Tällaisia palveluja koskevia täydentäviä säännöksiä tarvitaan näin ollen yksityisyyttä ja viestinnän luottamuksellisuutta, myös päätelaitteiden luottamuksellisuutta, koskevan perusoikeuden riittävän suojan varmistamiseksi. Tältä osin työryhmä tukee voimakkaasti asetusehdotuksessa valittua **periaatteellista lähestymistapaa**, joka koskee **laajoja kieltoja ja suppeita poikkeuksia**, sekä **suostumuksen käsitteen kohdennettua soveltamista**.

Työryhmä suhtautuu myönteisesti ehdotetun asetuksen soveltamisalan laajentamiseen **internetin kautta välitettävien viestintäpalvelujen (Over-The-Top, OTT) tarjoajiin**. Nämä palvelut vastaavat toiminnallisesti perinteisempiä viestintävälineitä ja voivat siksi vaikuttaa samalla tavalla EU:n kansalaisten yksityisyyteen ja viestintäsalaisuutta koskevaan oikeuteen. On myös myönteistä, että ehdotettu asetus kattaa selvästi **sisällön ja siihen liittyvän metadatan** ja että siinä tunnustetaan, että **metadata voi paljastaa erittäin arkaluonteisia tietoja**.

Työryhmä mainitsee myös neljä **vakavaa huolenaihetta**. Asetusehdotuksessa alennetaan yleisessä tietosuoja-asetuksessa myönnetyn suojan tasoa seuraavien osalta: **päätelaitteiden sijainnin seuranta; olosuhteet, joissa sisällön ja metadatan analysointi on sallittua; päätelaitteiden ja ohjelmistojen oletusasetukset sekä merkityksettömät suostumuskäytännöt (tracking walls)**. Tässä lausunnossa työryhmä esittää erityisiä ehdotuksia, joilla varmistetaan, että sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksessa taataan sama tai korkeampi suojan taso viestintätietojen (sekä sisältö että metadata) arkaluonteisuuden mukaan.

WiFi-seurannan osalta tiedonkeruun olosuhteiden ja tarkoitusten mukaan tällainen yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen seuranta edellyttää todennäköisesti joko suostumusta tai kerättyjen henkilötietojen anonymisointia. Jälkimmäisessä tapauksessa on täytettävä seuraavat neljä ehtoa: päätelaitteista kerättävän tiedon on rajoituttava pelkästään tilastolliseen laskentaan, seuranta on ajallisesti ja paikallisesti rajoitettava siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä tätä tarkoitusta varten, tiedot poistetaan tai anonymisoidaan heti jälkeenpäin ja tarjolla on tosiasiallisia mahdollisuuksia kieltää tietojen keruu (opt-out). Euroopan komissiota pyydetään edistämään sellaisen teknisen standardin kehittämistä mobiililaitteille, jolla voidaan automaattisesti kieltää tällainen seuranta.

Sisällön ja metadatan analysoinnin osalta lähtökohtana olisi pidettävä sitä, että viestintätietojen käsittely on kiellettyä ilman kaikkien loppukäyttäjien (lähettäjien ja vastaanottajien) suostumusta. Jotta palveluntarjoajat voivat tarjota käyttäjän nimenomaisesti pyytämiä palveluja, kuten esimerkiksi haku- ja indeksointitoimintoa tai palveluja, joilla teksti muutetaan puheeksi, sisällön ja metadatan käsittelyä koskeva henkilökohtainen poikkeus olisi oltava mahdollinen käyttäjän puhtaasti henkilökohtaista tarkoitusta varten.

Seurantaa koskevan suostumuksen osalta työryhmä kehottaa selkeästi kieltämään merkityksettömät suostumuskäytännöt (tracking walls), toisin sanoen ota tai jätä -vaihtoehdot, jotka pakottavat käyttäjät hyväksymään seurannan, jos he haluavat käyttää palvelua.

Työryhmä suosittaa, että päätelaitteiden ja ohjelmistojen on **oletusarvoisesti tarjottava yksityisyyttä suojaavia asetuksia** ja tarjottava käyttäjille selkeitä vaihtoehtoja, jotta he voivat hyväksyä nämä oletusasetukset tai muuttaa niitä asennuksen aikana. Asetusten on oltava helposti saatavissa käytön aikana. Käyttäjien on voitava antaa yksilöity suostumus selainasetusten avulla. Yksityisyyttä koskevien valintojen ei pitäisi rajoittua kolmansien osapuolten harjoittamaan puuttumiseen tai evästeisiin. Työryhmä suosittaa painokkaasti, että Do Not Track -standardin noudattaminen olisi pakollista.

Työryhmä on myös tunnistanut muita huolenaiheita, jotka liittyvät esimerkiksi soveltamisalaan, päätelaitteiden suojaamiseen ja suoramarkkinointiin. Lopuksi työryhmä on yksilöinyt aiheita, jotka kaipaavat selventämistä, jotta loppukäyttäjää voidaan suojata paremmin ja jotta voidaan parantaa kaikkien sidosryhmien oikeusvarmuutta.

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO.....	6
2. EHDOTETUN ASETUKSEN MYÖNTEISET NÄKÖKOHDAT.....	6
<i>EU:n laajuinen yhdenmukaistaminen, sakkojen yhtenäistäminen ja tietosuojaviranomaisten toteuttama täytäntöönpano</i>	<i>6</i>
<i>Soveltamisalan laajentaminen verrattuna sähköisen viestinnän tietosuojadirektiiviin</i>	<i>8</i>
<i>Suostumuksen käsitteen kohdennettu soveltaminen</i>	<i>11</i>
3. VAKAVAT HUOLENAIHEET	11
<i>Ehdotettu asetus heikentää yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista suojaa</i>	<i>11</i>
4. MUITA HUOLENAIHEITA	17
<i>Alueellista ja aineellista soveltamisalaa on laajennettava</i>	<i>17</i>
<i>Päätelaitteiden suojelua on vahvistettava</i>	<i>18</i>
<i>Suoramarkkinointi</i>	<i>22</i>
<i>Aikataulu.....</i>	<i>25</i>
<i>Muita huolenaiheita.....</i>	<i>25</i>
5. SELVENNYSEHDOTUKSIA OIKEUSVARMUUDEN TAKAAMISEKSI.....	28
<i>Soveltamisalaa koskevat selvennykset</i>	<i>28</i>
<i>Suostumuksen käsitteen ja soveltamisen selventäminen</i>	<i>31</i>
<i>Sijaintia ja muuta metadataa koskevat selvennykset</i>	<i>32</i>
<i>Ei-toivottua viestintää koskevat selvennykset</i>	<i>34</i>
<i>Perusoikeuksia koskevien säädösten soveltamista koskevat selvennykset</i>	<i>35</i>
<i>Muut selvennykset.....</i>	<i>36</i>

1. JOHDANTO

1. 29 artiklan mukainen tietosuojatyöryhmä (jäljempänä 'työryhmä tai tietosuojatyöryhmä') suhtautuu myönteisesti Euroopan komission ehdotukseen sähköisen viestinnän tietosuoja-asetukseksi (EY) (jäljempänä 'ehdotettu asetusta', 'asetusehdotus' tai 'sähköisen viestinnän tietosuoja-asetus')¹, jolla on määrä korvata sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi².
2. Monet asetusehdotuksen näkökohdat ovat myönteisiä, ja Euroopan komissio on ottanut merkittävän askeleen, kun se on antanut asetusehdotuksen. Sitä voidaan kuitenkin parantaa edelleen. Tämä auttaisi suojaamaan nykyistä paremmin loppukäyttäjiä, minkä lisäksi oikeusvarmuus paranisi kaikkien sidosryhmien kannalta.
3. Työryhmällä on näin ollen useita huolenaiheita ja selkeyttämistä koskevia suosituksia, joita Euroopan parlamentti ja ministerineuvosto voivat käsitellä, kun ne keskustelevat asetusehdotuksesta. Tässä lausunnossa tarkastellaan ensin asetusehdotuksen myönteisiä näkökohtia ja tuodaan tämän jälkeen esiin huolenaiheita ja selkeyttämistä vaativia kohtia.

2. EHDOTETUN ASETUKSEN MYÖNTEISET NÄKÖKOHDAT

EU:N LAAJUINEN YHDENMUKAISTAMINEN, SAKKOJEN YHTENÄISTÄMINEN JA TIETOSUOJAVIRANOMAISTEN YKSINOIKEUDELLA TOTEUTTAMA TÄYTÄNTÖÖNPANO

4. Työryhmä on tyytyväinen siihen, että **sääntelyvälineeksi on valittu asetusta**. Näin varmistetaan, että säännöt ovat yhdenmukaiset koko EU:ssa (tietyin poikkeuksin, joita tarkastellaan jäljempänä). Tämä selventää tilannetta valvontaviranomaisille ja organisaatioille. Lisäksi, kun otetaan huomioon yleisen tietosuoja-asetuksen³ keskeinen merkitys ehdotetussa asetuksessa, tämä helpottaa yhdenmukaisuuden varmistamista näiden säädösten välillä. Samalla **täydentävän säädöksen (soveltamista koskeva) valinta** on myönteinen asia. Luottamuksellisen viestinnän ja päätelaitteiden suojeluun liittyy erityisiä piirteitä, joita ei käsitellä yleisessä tietosuoja-asetuksessa. Tällaisia palveluja koskevia täydentäviä säännöksiä tarvitaan näin ollen tämän perusoikeuden riittävän suojan varmistamiseksi. Tässä yhteydessä työryhmä myös **tukee asetusehdotuksessa valittua periaatteellista**

¹ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yksityiselämän kunnioittamisesta ja henkilötietojen suojasta sähköisessä viestinnässä ja direktiivin 2002/58/EY kumoamisesta (sähköisen viestinnän tietosuoja-asetus), 2017/0003 (COD), url: http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=41241.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2002, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi), EYVL L 201, 31.7.2002, s. 37–47, url: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex:32002L0058>.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelystä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus), EUVL L 119/1, 4.5.2016, s. 1–88, url: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679>.

lähestymistapaa, joka koskee laajoja kieltoja ja suppeita poikkeuksia, ja katsoo, että yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan ja erityisesti 6 artiklan f kohdan (oikeutettua etua koskeva peruste) mukaisten avoimesti määriteltyjen poikkeusten käyttöönottoa pitäisi välttää.

5. Se, että **sama viranomainen, joka vastaa yleisen tietosuoja-asetuksen noudattamisen valvonnasta, vastaa näiden sääntöjen täytäntöönpanosta**, tukee entisestään näiden kahden säädöksen yhdenmukaisuutta. Kun otetaan huomioon henkilötietojen suojelun ja luottamuksellisen viestinnän ja päätelaitteiden suojelun välinen suhde, on hyödyllistä, että asetusehdotuksen säännösten täytäntöönpano on annettu tehtäväksi samalle valvontaviranomaiselle, joka vastaa yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanosta (asetusehdotuksen johdanto-osan 38 kappale ja 18 artikla). Lisäksi Euroopan unionin tuomioistuimen⁴ oikeuskäytännössä todetaan, että on olennaista, että valvontaviranomainen on riippumaton, kuten perusoikeuskirjan 7 artiklassa esitetään. Käytännössä tämä aiheuttaisi kuitenkin merkittävästi lisätyötä tietosuojaviranomaisille, eikä ole mitään takeita siitä, että tämä voidaan toteuttaa, jos ei saada lisärahoitusta. Tietosuojaviranomaiset suhtautuvat näin ollen myönteisesti asetusehdotuksen johdanto-osan 38 kappaleeseen, jossa korostetaan, että jokaiselle valvontaviranomaiselle olisi osoitettava tarvittavat lisäresurssit rahoituksen, henkilöstön, tilojen ja infrastruktuurin osalta, jotta ne voivat hoitaa tehokkaasti uuden asetuksen mukaiset tehtävät. On myös myönteistä, että 18 artiklan 2 kohta muodostaa oikeusperustan ehdotetun asetuksen valvontaviranomaisten ja eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä annetulla direktiiviehdotuksella perustettujen kansallisten sääntelyviranomaisten väliselle yhteistyölle⁵.
6. Kun otetaan huomioon ehdotetun asetuksen ja yleisen tietosuoja-asetuksen välinen läheinen suhde, on myös myönteistä, että **asetusehdotuksen mukaisia sakkoja yhdenmukaistetaan yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisten sakkojen kanssa**. Asetusehdotuksen soveltamisalaan kuuluvat toimet ovat melko arkaluonteisia, ja niihin kuuluu muun muassa puuttuminen luottamukselliseen viestintään ja päätelaitteisiin. Sakkojen tason olisi oltava oikeassa suhteessa toimien arkaluonteisuuteen. Arkaluonteisuus on myös syynä siihen, että EU:n laajuinen yhdenmukaistaminen on tärkeää, jotta koko alueella tarjotaan samaa korkeatasoista suojaa. Asetusehdotuksen 23 artiklassa säädetään, että asetuksen rikkomisesta on määrättävä sakkoja, jotka ovat tehokkaita. Niiden on vastattava yleisen tietosuoja-asetuksen sääntöjen rikkomisesta määrättäviä sakkoja, joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta (ks. 38 kohta).

⁴ Ks. esim. unionin tuomioistuimen tuomio 6.10.2015, Maximilian Schrems v. Data Protection Commissioner, C-362/14 (*Safe Harbour*), ECLI:EU:C:2015:650, 41 kohta ja unionin tuomioistuimen tuomio 21.12.2016, Tele2 Sverige AB v. Post- och telestyrelsen ja Secretary of State for the Home Department v. Tom Watson ym., yhdistetyt asiat C-203/15 ja C-698/15 (*Tele2/Watson*), ECLI:EU:C:2016:970, 123 kohta.

⁵ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä (uudelleenlaadittu toisinto), 2016/0288 (COD), 12.10.2016, url: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=comnat:COM_2016_0590_FIN.

7. Myönteistä on myös se, että **tietyt tietoturvaloukkausten ilmoittamista koskevat säännöt on poistettu** tästä säädöksestä tarpeettomien päällekkäisyyksien poistamiseksi yleisen tietosuoja-asetuksen tietoturvaloukkauksia koskevien vaatimusten kanssa.
8. On myös **myönteistä, että nyt tavoitteena on antaa samantasoista suojaa kaikille loppukäyttäjille**, sillä asetusehdotuksessa ei enää tehdä eroa ”tilaajien” ja sähköisen viestintäpalvelujen muiden käyttäjien välillä.

SOVELTAMISALAN LAAJENTAMINEN VERRATTUNA SÄHKÖISEN VIESTINNÄN TIETOSUOJADIREKTIIVIIN

9. Työryhmä suhtautuu myönteisesti **ehdotetun asetuksen soveltamisalan laajentamiseen internetin kautta välitettävien viestintäpalvelujen (Over-The-Top, jäljempänä ’OTT-palvelut’) tarjoajiin**. Nämä palvelut vastaavat toiminnallisesti perinteisempiä viestintävälineitä ja voivat siksi vaikuttaa samalla tavalla EU:n kansalaisten yksityisyyteen ja viestintäsalaisuutta koskevaan oikeuteen. Työryhmä suhtautuu erityisen myönteisesti siihen, että kaikki OTT-luokat (OTT0, OTT1 ja jotkin OTT2-luokat)⁶ kuuluvat nyt asetuksen soveltamisalaan, koska se ei kata ainoastaan perinteisiä viestintävälineitä (OTT0) vaan myös toiminnallisesti vastaavat palvelut (OTT1), kuten asetusehdotuksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa mainitaan. On myös myönteistä, että asetusehdotukseen on sisällytetty eurooppalaisessa sähköisen viestinnän säännöstössä esitettyjen määritelmien lisäksi joitakin OTT2-palveluja, kun niillä tarjotaan henkilöiden välistä viestintää ja interaktiivista viestintää lisätoimintona, joka liittyy olennaisesti niiden palveluun, kuten peleihin, sovellusten päivittämiseen tai arvostelusivuihin (asetusehdotuksen 4 artiklan 2 kohta). Vastaavasti on myös myönteistä, että asetusehdotuksessa **selvennetään, että suoja kattaa myös laitteiden välisen vuorovaikutuksen**. Johdanto-osan 12 kappaleessa selvennetään, että keskenään viestivät laitteet kuuluvat ehdotetulla asetuksella annetun suojan piiriin. Tämä on suotavaa, koska tällainen viestintä sisältää usein tietoja, joita suojataan yksityisyyttä koskevilla oikeuksilla. Soveltuvuutta voitaisiin kuitenkin selkeyttää (ks. lausunnon 40 kohdan h alakohta).
10. On myös myönteistä, että **ehdotettu asetusta kattaa selvästi sisällön ja siihen liittyvän metadatan**. Johdanto-osan 14 kappaleessa selvennetään, että 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa esitetyn ”sähköisen viestinnän tietoja” koskevan määritelmän on oltava riittävän laaja, jotta se kattaa *kaiken* sisällön sekä siihen liittyvän metadatan riippumatta esimerkiksi signaalien siirtotavasta. Tämän lausunnon 39 kohdassa työryhmä toteaa kuitenkin olevansa huolestunut siitä, että nykyisestä ”sähköisen viestinnän tietojen” määritelmästä keskustellaan yhä. Tämän soveltamisalan

⁶ Näiden ilmaisujen selkeyttämiseksi ks. BEREC, *Report on OTT Services*, BoR (16) 35, 29. tammikuuta 2016, s. 15 ja 16, url: http://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/reports/5751-berec-report-on-ott-services. On myös syytä ottaa huomioon raportissa esitetty kommentti, jonka mukaan luokat on tarkoitettu käsitteiksi, joita käytetään uudelleentarkastelusta käytävässä keskustelussa, eikä niitä ole tarkoitettu oikeudelliseksi käsitteiksi.

laajentamisen mukaisesti työryhmä katsoo, että sen **tunnustaminen, että metadata voi paljastaa erittäin arkaluonteisia tietoja** (ks. perustelujen 2.2 kohta, johdanto-osan 2 kappale), on olennainen lisäys. Työryhmä suhtautuu myönteisesti siihen, että tekemällä näin Euroopan komissio ottaa huomioon unionin tuomioistuimen tuomioissa *Digital Rights Ireland* ja *Tele2/Watson* esitetyt näkökohdat. Tietosuojatyöryhmä arvostaa myös sen tunnustamista, että **sisällön analysointi on erittäin riskialtista käsittelyä**. Johdanto-osan 19 kappaleessa ja 6 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädetään loogisesta oikeudellisesta olettamasta, jonka mukaan sisällön lukeminen on yleisen tietosuoja-asetuksen 35 artiklan mukaista korkeita riskejä aiheuttavaa käsittelyä ja suuresta jäännösriskistä riippumatta edellyttää aina (johtavan) tietosuojaviranomaisen kuulemista etukäteen. Samalla työryhmä on huolestunut ”metadatan” määritelmän soveltamisalasta ja siitä, että metadatan analysointiin ei sovelleta samaa pakollista tietosuojan vaikutustenarviointia koskevaa vaatimusta (ks. 33 ja 46 kohta).

11. Työryhmä suhtautuu myös myönteisesti siihen, että **anonymisoinnin merkitys tunnustetaan** edelleen. Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivissä anonymisoinnilla varmistettiin osaltaan yhdenmukaisuutta (esim. sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 6 artiklan 1 kohta, jossa todetaan, että liikennetiedot on poistettava tai tehtävä nimettömiksi, kun niitä ei enää tarvita viestinnän välittämiseen). Asetusehdotuksen 6 artiklan 2 kohdan c alakohdan ja 3 kohdan b alakohdan mukaan metadatan käsittely on kuitenkin sallittu suostumuksen perusteella, mikäli samaan tarkoitukseen (tarkoituksiin) ”*ei voitaisi päästä käsittelemällä anonymisoituja tietoja*”. Tällaisilla yksityisyyttä suojaavilla toimilla ja käyttäjän suostumusta koskevalla pyynnöllä käyttäjiä suojataan perusteettomalta käsittelyltä. Työryhmä on myös samanaikaisesti erittäin huolestunut siitä, että tällaisen anonymisointitekniikan käyttöä ei edellytetä, kun käyttäjien sijaintia seurataan heidän mobiililaitteillaan (ks. 17 kohta). Lisäksi myös silloin, kun anonymisointitoimenpiteitä sovelletaan, palveluntarjoajien olisi aina tehtävä tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi (ks. 33 ja 46 kohta), ja työryhmä kehottaa ottamaan käyttöön uuden velvoitteen, jonka mukaan on julkistettava, miten tiedot anonymisoidaan ja kootaan (ks. 42 kohdan b alakohta).
12. Toinen myönteinen asia on **päätelaitteiden suojelun laaja määrittely**. Asetusehdotuksen johdanto-osan 20 kappaleessa ja 8 artiklassa todetaan, ettei sillä ole merkitystä, mitä tekniikkaa päätelaitteiden toiminnoissa käytetään: puuttuminen päätelaitteisiin, mukaan lukien laitteiden käsittelytoimintojen käyttö, edellyttää loppukäyttäjän suostumusta (tietyin poikkeuksin). EY on nyt vahvistanut, että ”laitesormenjäljet” kuuluvat tämän säännöksen soveltamisalaan. Lisäksi työryhmä suhtautuu myönteisesti siihen, että henkilön tekemät valinnat **selaimen asetuksissa ovat täytöntöönpanokelpoisia** kolmansiin osapuoliin nähden, kuten johdanto-osan 22 kappaleessa esitetään. Tästä on hyötyä niissä tilanteissa, joissa kolmas osapuoli (esim. verkkomainosten tarjoaja) ei kunnioita näitä asetuksia. Tästä pitäisi kuitenkin myös säätää asetusehdotuksen asiaa koskevassa säännöksessä.
13. Lopuksi työryhmä pitää myönteisenä sitä, että **oikeushenkilöt kuuluvat edelleen asetusehdotuksen soveltamisalaan** (ks. perustelujen 2.2 kohta; johdanto-osan 3, 33 ja 42 kappale sekä 1 ja 15 artikla ja 16 artiklan 5 kohta). Oikeushenkilöt kuuluvat jo

sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin soveltamisalaan, mutta koska tietosuojaviranomaisten tehtävänä on panna uudet säännöt täytäntöön, on hyödyllistä, että tätä korostetaan nimenomaisesti. Näin tietosuojaviranomaiset voivat toteuttaa toimenpiteitä tapauksissa, joissa oikeushenkilöt ovat rikkomuksen uhreja, esimerkiksi kun yritykset saavat roskapostia tai niiden viestintää seurataan salaa. Työryhmä toteaa kuitenkin myös huolestuneena, ettei ole selvää, voidaanko suostumusta soveltaa oikeushenkilöihin (ks. 41 kohdan a alakohta), eikä ole selvää, mitä tarkoitetaan oikeushenkilöiden ”oikeutetulla edulla” suoramarkkinoinnin yhteydessä (ks. 43 kohdan c alakohta).

14. Työryhmä suhtautuu myönteisesti suostumuksen käsitteen soveltamista ja tulkintaa koskeviin parannuksiin. Ensinnäkin myönteistä on **selvennys, jonka mukaan internetyhteys ja (matka)puhelinpalvelut ovat olennaisia palveluja ja näiden palvelujen tarjoajat eivät voi ”pakottaa” asiakkaitaan suostumaan tietojenkäsittelyyn, joka ei ole tarpeen kyseisten palvelujen tarjoamisen kannalta**. Johdanto-osan 18 kappaleessa todetaan, että peruslaajakaistayhteyttä ja puheviestinnän palveluja on pidettävä olennaisina palveluina, mikä tarkoittaa, kun otetaan huomioon ihmisten riippuvuus näiden palvelujen käytöstä, että suostumus viestintätietojen käsittelyyn muita tarkoituksia varten (esim. käsittely mainonta- tai markkinointitarkoituksiin) ei voi olla pätevä. Samalla työryhmä on huolestunut siitä, että tämä selvennys ei ole riittävä. Tiettyjen OTT-palvelujen tarjoajien palveluja voidaan myös pitää olennaisina palveluina, ja sähköisen viestinnän tietosuojasetuksessa olisi myös nimenomaisesti kiellettävä ota tai jätä -vaihtoehdot muissa olosuhteissa (ks. 20 kohta).
15. Lisäksi on myönteistä, että **suostumusta koskevaa vaatimusta yhdenmukaistetaan, kun kyse on luonnollisten henkilöiden henkilötietojen sisällyttämisestä luetteloihin**. Asetusehdotuksen 15 artiklan mukaan tietojen käsittely yleisesti saatavilla olevissa luetteloissa on sallittua ainoastaan luonnollisten henkilöiden suostumuksella, ja oikeushenkilöillä on oltava mahdollisuus vastustaa näitä koskevien tietojen sisällyttämistä luetteloon. Tätä täsmennetään johdanto-osan 31 kappaleessa, jossa todetaan, että henkilöiden olisi voitava määrittää nimenomaisesti, mitkä henkilötietojen luokat luetteloon sisällytetään. Työryhmä toteaa huolestuneena, että ehdotettu asetus voisi olla selkeämpi siltä osin, että yksilöity erillinen suostumus vaaditaan hakutoimintoihin ja käänteisiin hakutoimintoihin (ks. 37 kohta).
16. Työryhmä arvostaa myös **uutta kohdennettua poikkeusta, joka koskee päätelaitteisiin puuttumista, mikäli yksityisyyttä ei loukata**. Tietosuojatyöryhmän mielestä on hyödyllistä, että ehdotetussa asetuksessa selvennetään, ettei kielto koske verkkosivuston verkkoliikenteen mittausta (edellyttäen, että mittauksen suorittaa loppukäyttäjän pyytämä tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaja, ks. asetusehdotuksen 8 artiklan 1 kohdan d alakohta). Katso myös johdanto-osan 21 kappale. Työryhmä ehdottaa kuitenkin, että käytetään tekniikasta riippumattomampaa määritelmää ja selvennetään tämän poikkeuksen sovellettavuutta (ks. 25 kohta).

3. VAKAVAT HUOLENAIHEET

EHDOTETTU ASETUS HEIKENTÄÄ YLEISEN TIETOSUOJA-ASETUKSEN MUKAISTA SUOJAA

Kuten edellä mainitaan, ehdotettu asetus tuo mukanaan monta keskeistä parannusta. Siinä on kuitenkin myös näkökohtia, jotka herättävät eriasteista huolta. Tässä osassa työryhmä tarkastelee neljää kysymystä, joita se pitää erityisen ongelmallisina. Niitä ovat säännökset, joilla **heikennetään yleisessä tietosuojasetuksessa myönnetyn suojelun tasoa**:

17. **Asetuksessa asetettujen päätelaitteiden sijainnin seurantaa koskevien velvoitteiden on oltava yleisen tietosuojasetuksen vaatimusten mukaisia.** Asetusehdotuksen 8 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan päätelaitteista lähetettävien tietojen keruu edellyttää ainoastaan joidenkin tietojen esillepanoa ja turvallisuustoimenpiteiden toteuttamista. Asetusehdotuksen 8 artiklan 2 kohdan b alakohdassa todetaan lisäksi, että tiedonkeruusta vastaavan henkilön on pantava esille tiedot mahdollisista toimenpiteistä, joilla loppukäyttäjät voivat minimoida tai estää tiedonkeruun. Näin siinä annetaan kuva, että organisaatiot voivat kerätä päätelaitteiden lähettämää tietoa seuratakseen henkilöiden fyysistä liikkumista (esim. ”WiFi-seuranta” tai ”Bluetooth-seuranta”) ilman kyseisen henkilön suostumusta. Osapuoli, joka kerää näitä tietoja, voi ilmeisesti täyttää vaatimukset asettamalla näkyviin tiedot, joissa kerrotaan käyttäjälle, että heidän on suljettava laitteensa, jos he eivät halua, että heitä seurataan. Tällainen lähestymistapa olisi ristiriidassa Euroopan komission televiestintäpolitiikan perustavoitteen kanssa, jonka mukaan jokaiselle eurooppalaiselle olisi tarjottava kohtuuhintaisia, nopeita ja rajatylittäviä internetyhteyksiä ja vahvaa yksityisyyden suojaa.

Lisäksi asetusehdotuksessa ei aseteta selkeitä rajoituksia tiedonkeruun soveltamisalalle ja myöhemmille käsittelytoimille. Tässä yhteydessä olisi todettava, että nämä MAC-osoitteet ovat henkilötietoja, myös sen jälkeen kuin tiivistämisen (hashing) kaltaisia turvallisuustoimenpiteitä on toteutettu. Jos lisävaatimuksia tai -rajoituksia ei aseteta, näiden henkilötietojen suojan taso on asetusehdotuksessa huomattavasti alhaisempi kuin yleisessä tietosuojasetuksessa, jossa tällaisen seurannan on oltava asianmukaista, lainmukaista ja läpinäkyvää. Lisäksi johdanto-osan 25 kappaleessa todetaan tarpeettomasti, että joihinkin WiFi-seurannan toimintoihin ei liity suuria riskejä yksityisyyden kannalta, mutta osaan – kuten henkilöiden seurantaan pitkällä aikavälillä – liittyy. Vaikka työryhmä arvostaa sen myöntämistä, että jälkimmäiseen liittyy suuria riskejä yksityisyyden kannalta, ei ole hyödyllistä todeta heti alkuun, että joihinkin toisiin toimintoihin sellaisia ei liity arvioimatta tarkemmin käsittelyn olosuhteita ja oikeasuhteisuutta. Tällainen arviointi olisi suoritettava ottaen huomioon seuraavat olosuhteet, jotka koskevat WiFi-seurantaa.

Tiedonkeruun olosuhteiden ja tarkoitusten mukaan yleisen tietosuojasetuksen mukainen seuranta edellyttää joko suostumusta tai kerättyjen henkilötietojen anonymisointia. Tämä anonymisointi on mieluiten tehtävä heti tiedonkeruun jälkeen. Jos välittömästi tehtävä anonymisointi ei ole mahdollinen tietojen keruun tarkoitusten vuoksi, tietoja voidaan käsitellä ajanjaksona, jona niitä ei ole anonymisoitu, ainoastaan seuraavin ehdoin: i) tietojen keruu on rajoitettava pelkästään tilastolliseen laskentaan (ks. jäljempänä esitetyt esimerkit), ii) seuranta on rajoitettava ajallisesti ja paikallisesti siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä tätä tarkoitusta varten, iii) tiedot poistetaan tai anonymisoidaan heti jälkeenpäin ja iv) tarjolla on oltava tehokas mahdollisuus kieltää tietojen keruu (opt-out). Kaikissa olosuhteissa rekisterinpitäjien on luonnollisesti noudatettava vaatimusta antaa riittävästi tietoa.

Työryhmä on huolestunut siitä, että näitä tietoja keräävien organisaatioiden antama mahdollinen yksittäinen opt-out-vaihtoehto aiheuttaisi kansalaisille kohtuutonta raskautta, kun otetaan huomioon tällaisten seurantatekniikoiden käyttöä.

lisääntyminen sekä yksityisen että julkisen sektorin organisaatioissa. Siksi työryhmä kehottaa unionin lainsäätäjää edistämään laitteita koskevien teknisten standardien kehittämistä, jotta niillä voidaan automaattisesti kieltää tällainen seuranta, ja varmistamaan, että tällainen kieltäminen on täytäntöönpanokelpoinen.

Esimerkiksi yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista suostumusta vaaditaan todennäköisesti, jos rekisterinpitäjä kerää ja tallentaa välillisesti tunnistettavia laitteiden (WiFi- tai Bluetooth-) MAC-osoitteita ja laskee käyttäjän sijainnin, jotta voi seurata käyttäjän sijaintia pitkällä aikavälillä, esimerkiksi eri myymälöissä. Näin on erityisesti, jos seuranta tapahtuu julkisilla paikoilla, joissa käyttäjät voivat oikeutetusti olettaa, ettei heitä tunnisteta tai seurata, mutta joissa ohikulkijoiden MAC-osoitteita kerätään. Tällainen suostumus voidaan saada sellaisen sovelluksen avulla, jossa käyttäjiä kehoitetaan sallimaan sijainnin seuranta tietyillä alueilla kaupallisten tarjousten vastineeksi tai tarjoamalla kirjautumispisteitä tietyissä paikoissa tai suostumusmoduulin kautta langattomilla WiFi-alueilla.

Ainoastaan rajoitetuissa tapauksissa rekisterinpitäjät voivat käsitellä päätelaitteiden lähettämiä tietoja seuratakseen henkilön fyysistä liikkumista ilman kyseisen henkilön suostumusta. Näin voidaan tehdä esimerkiksi silloin, kun lasketaan asiakkaiden määrä tietyssä paikassa tai kun kerätään lähetettyjä tietoja turvatarkastuspisteen molemmilla puolilla odotusajan määrittämiseksi. Molemmissa esimerkeissä tiedot olisi kuitenkin poistettava tai anonymisoitava heti, kun tilastollinen tarkoitus on saavutettu. Tämä tarkoittaa, että tietyssä paikassa, kuten myymälässä, olevien vierailijoiden laitteiden MAC-osoitteet on anonymisoitava heti tietojen keruun jälkeen ilman, että ne tallennetaan pysyvästi, ja tämä on toteutettava siten, että uudelleentunnistettavuus on teknisesti mahdotonta. Kun lasketaan odotusaikaa, MAC-osoitteet on poistettava tai anonymisoitava heti, kun tiedot eivät enää ole merkityksellisiä odotusajan laskemista varten (esimerkiksi koska vierailija on tullut turvatarkastuksen toiselle puolelle tai koska hän on lähtenyt jonosta).

Lisäksi rekisterinpitäjän on noudatettava tiedon minimointia koskevia vaatimuksia (esimerkiksi 24/7-seuranta ei ole sallittua, kun tarkoitus on rajoitettu myymälän aukioloaikoihin ja/tai otantaan tietyn väliajoin). Rekisterinpitäjien on myös toteutettava muita lieventämistoimenpiteitä sen varmistamiseksi, ettei tietojen keruu vaikuta käyttäjien yksityisyyttä koskevaan oikeuteen tai että se vaikuttaa siihen ainoastaan vähän, esimerkiksi tietojenkeruupisteen lähellä asuvien henkilöiden yksityisyyden suojaamiseksi.

Asetusehdotuksen 8 artiklan 2 kohdassa esitetty pelkkä tiedon esille asettamista koskeva velvoite on sitäkin merkillisempi, kun otetaan huomioon johdanto-osan 20 kappaleen päätelmä, jonka mukaan loppukäyttäjien laitteita koskevia tietoja voidaan kerätä myös etäältä tunnistamista ja jäljittämistä varten ja että tällainen käsittely – asetusehdotuksen mukaan – voi vakavasti loukata näiden loppukäyttäjien yksityisyyttä. Lisäksi tämä velvollisuus ei mene pidemmälle kuin yleisen tietosuoja-asetuksen 13 ja 14 artiklassa jo säädetty ilmoittamisvelvollisuus. Seurannan aiheuttamaa yksityisyyden vakavaa loukkaamista pahentaa entistään se, että muilla on mahdollisuus käyttää kerättyjä tietoja, esimerkiksi lainvalvontaviranomaiset voivat tunnistaa loppukäyttäjää tallennettujen, mobiililaitteiden lähettämien MAC-osoitteiden perusteella.

18. Olosuhteita, joissa sisällön ja metadatan analysointi on sallittu, on käsiteltävä tarkemmin

Asetusehdotuksen 6 artiklassa metadatalle ja sisällölle asetetaan erilaiset suojelun tasot. Tietosuojatyöryhmä ei kannata tätä eroa: molemmat tietoluokat sisältävät erittäin arkaluonteisia tietoja. Metadatalle ja sisällölle olisi siksi myönnettävä sama korkea suojan taso. Lähtökohtana olisi näin ollen oltava, että metadatan ja sisällön käsittely on kielletty ilman kaikkien loppukäyttäjien (eli lähettäjän ja vastaanottajan) suostumusta.

Tarkoitusten mukaan jotkin käsittelytoimet voidaan kuitenkin sallia ilman suostumusta, jos käsittely on ehdottoman välttämätön kyseisiä tarkoituksia varten:

- Palveluntarjoajat voivat käsitellä sähköisen viestinnän tietoja asetusehdotuksen 6 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa sekä 6 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa mainittuihin tarkoituksiin⁷.
- Olisi selvennettävä, että tiettyjä roskapostin havaitsemis-/suodatusmekanismeja ja bottiverkon torjuntatekniikoita voidaan myös pitää ehdottoman välttämättöminä sähköisten viestintäpalvelujen vilpillisen käytön havaitsemiseksi tai lopettamiseksi (6 artiklan 2 kohdan b alakohta). Roskapostin suodattamisen osalta loppukäyttäjille, jotka saavat roskapostia, olisi tarjottava eriteltyjä opt-out-vaihtoehtoja, jos tämä on teknisesti mahdollista.
- Olisi selvennettävä, että sähköisen viestinnän tietojen analysointi asiakaspalvelutarkoituksia varten voi myös kuulua ”tarpeen laskutusta varten” -poikkeuksen soveltamisalaan (ks. 6 artiklan 2 kohdan b alakohta). Asiaankuuluvaa metadataa voidaan säilyttää sen ajanjakson loppuun asti, jona lasku voidaan laillisesti riitauttaa tai maksu periä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Asiaankuuluvaa dataa (kuten URL-osoitteita) voidaan säilyttää ainoastaan loppukäyttäjän pyynnöstä ja silloinkin ainoastaan niin kauan kuin se on ehdottoman välttämätöntä laskua koskevan riidan ratkaisemiseksi (jolloin 7 artiklan 3 kohtaa olisi muutettava vastaavasti).
- Olisi mahdollistettava sähköisen viestinnän tietojen käsittely, jotta voidaan tarjota loppukäyttäjän nimenomaisesti pyytämiä palveluja, kuten hakutoimintoa tai avainsanojen indeksointitoimintoa, virtuaalisia avustajia, tekstin puheeksi muuttavia palveluja ja käännöspalveluja. Tämä edellyttää, että otetaan käyttöön poikkeus tällaisen tiedon analysointia varten yksinomaan yksilöllistä (kotitalouksien) käyttöä varten sekä yksilöllistä

⁷ Pakollisten palvelujen laatua koskevien vaatimusten täyttymisen tarpeen osalta, kuten asetusehdotuksen 6 artiklan 2 kohdan a kohdassa esitetään, palvelujen tarjoajien olisi otettava huomioon asetuksessa (EU) 2015/2120 (EECS), erityisesti sen 3 artiklassa ja johdanto-osan 10 ja 13–15 kappaleessa, kuvatut olosuhteet. Tämän säännöksen perusteella palvelujen tarjoajien olisi ehkä käsiteltävä viestintätietoja haitta- ja vakoiluohjelmien havaitsemiseksi ja poistamiseksi, ja ne voivat myös pakata tietoja.

työhön liittyvää käyttöä varten⁸. Tämä olisi mahdollista ilman kaikkien loppukäyttäjien suostumusta, mutta se voidaan toteuttaa ainoastaan palvelua pyytävän loppukäyttäjän suostumuksella. Tällainen yksilöity suostumus estäisi myös palvelujen tarjoajaa käyttämästä näitä tietoja muita tarkoituksia varten.

Tämä tarkoittaa, että sisällön ja/tai metadatan analysointi kaikkia muita tarkoituksia, kuten analytiikkaa, profilointia, käyttötottumuksia seuraavaa mainontaa tai muita palvelujen tarjoajan (kaupallisia) etuja palvelevia tarkoituksia, varten edellyttää kaikkien niiden loppukäyttäjien suostumusta, joiden tietoja käsiteltäisiin. Näiden tilanteiden osalta asetusehdotuksessa olisi selitettävä, että pelkkää sähköpostin lähettämistä tai muunlaisen henkilökohtaisen viestin lähettämistä toisesta palvelusta loppukäyttäjälle, joka on henkilökohtaisesti suostunut sisältönsä tai metadatan käsittelemiseen (esim. sähköpostipalvelun käyttöönoton yhteydessä), ei pidetä lähettäjän pätevänä suostumuksena.

Lopuksi olisi selvennettävä, että muiden henkilöiden kuin asianomaisten loppukäyttäjien tietojen käsittelyn (esim. henkilön kuva tai kuvaus kahden henkilön välisessä viestinnässä) on myös täytettävä yleisen tietosuoja-asetuksen asiaa koskevat säännökset.

19. **Päätelaitteilla ja ohjelmistoilla on oletusarvoisesti ehkäistävä, estettävä ja kiellettävä laitton puuttuminen niihin ja annettava tietoja vaihtoehtoista.** Vaikka asetusehdotuksessa säädetään, että ohjelmistojen tarjoajien, jotka mahdollistavat sähköisen viestinnän, on ”tarjottava vaihtoehtoa” estää tietynlainen puuttuminen päätelaitteisiin ja asennuksen yhteydessä vaadittava loppukäyttäjän suostumus yksittäiselle asetukselle (10 artiklan 1 ja 2 kohta), tällainen valinta ei vastaa *oletusarvoista yksityisyydensuojaa*. Lisäksi tietynlaisen puuttumisen estämistä koskeva ”vaihtoehto” on jo käytössä, eikä tämän avulla ole tähän mennessä pystytty riittävästi ratkaisemaan ei-toivottua seurantaa koskevaa ongelmaa. Tämän takia yleisessä tietosuoja-asetuksessa on tehty tietoinen poliittinen valinta ottaa käyttöön tietosuojan sekä sisäänrakennetun ja oletusarvoisen yksityisyydensuojan periaatteet (yleisen tietosuoja-asetuksen 25 artikla). Asetusehdotuksessa heikennetään näitä periaatteita viestintä- ja laitetietojen osalta. Radiolaitteista annetulla direktiivillä 2014/53/EU⁹ (mainittu johdanto-osan 10 kappaleessa) säädetään ainoastaan erittäin rajoitetusta turvavelvoitteesta, ja siinä vaaditaan, että radiolaitteisiin on sisällyttävä ”turvalaitteita, jotka takaavat käyttäjän ja tilaajan henkilötietojen ja yksityisyyden suojan” (3 artiklan 3 kohdan e alakohta). Tämä ei voi korvata asetusehdotuksen oletusarvoisia yksityisyydensuojaa koskevia erityisasetuksia. Tältä osin on myös syytä mainita, että sähköisen viestinnän tietosuojaa koskevassa eurobarometritutkimuksessa, joka julkaistiin joulukuussa 2016, todetaan, että lähes

⁸ Vaikka asetusehdotuksen johdanto-osan 13 kappaleessa yritysverkot suljetaan nimenomaisesti asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle, tämän uuden yksilöllistä käyttöä koskevan poikkeuksen pitäisi koskea myös työntekijöiden pilvipalvelujen työhön liittyvää käyttöä, kuten hakua työntekijöiden sähköpostista.

⁹ Radiolaitedirektiivi 2014/53/EU.

seitsemän kymmenestä (69 %) vastaajasta on täysin samaa mieltä siitä, että heidän selaimensa oletusarvoisten asetusten pitäisi estää heidän tietojensa jakamisen¹⁰. Työryhmä on myös huolestunut selainasetuksista ja kolmannen osapuolen määritelmästä. Katso 24 kohta. Lisäksi on syytä pitää mielessä, että tämä säännös ei koske pelkästään tietokoneissa käytettyjä selaimia vaan myös muuntotyypisiä ohjelmia, jotka mahdollistavat viestinnän (mukaan lukien esineiden internetiin yhdistettyjen laitteiden käyttöjärjestelmät, sovellukset ja ohjelmistorajapinnat). Lyhyesti sanottuna päätelaitteiden ja ohjelmistojen on *oletusarvoisesti* tarjottava yksityisyyttä suojaavia asetuksia ja opastettava käyttäjiä konfigurointivalikon kautta poikkeamaan näistä oletusasetuksista asennuksen yhteydessä. Tämän konfigurointivalikon pitäisi aina olla helposti saatavilla käytön aikana. Työryhmä kannustaa unionin lainsäätäjää selventämään 10 artiklan soveltamisalaa tätä varten.

20. **Sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksessa olisi nimenomaisesti kiellettävä merkityksettömät suostumuskäytännöt (tracking walls)** eli käytäntö, jossa verkkosivuille tai palveluun pääsy estetään, jollei henkilö suostu siihen, että häntä seurataan muilla verkkosivuilla tai palveluissa. Kuten työryhmän aikaisemmissa sähköisen viestinnän tietoturvadirektiiviä koskevissa lausunnoissa on jo todettu¹¹, tällaiset ”ota tai jätä” -lähestymistavat ovat harvoin oikeutettuja¹². Kun päätelaitteiden käsittely- ja tallennustoimintojen käyttö tai tietojen keruu loppukäyttäjien päätelaitteilta mahdollistaa käyttäjän toimien seuraamisen pitkällä aikavälillä tai eri palveluissa (esim. eri verkkosivuilla tai sovelluksissa), tällaiset käsittelytoimet voivat vakavasti loukata näiden käyttäjien yksityisyyttä. Kun otetaan huomioon internetin keskeinen merkitys sananvapautta, myös tiedonsaantia, koskevan perusoikeuden käytön mahdollistamisessa, luonnollisen henkilön pitäisi voida käyttää verkon sisältöä riippumatta siitä, hyväksyykö hän toimien seurannan eri laitteissa ja verkkosivuilla/sovelluksissa. Tulevassa sähköisen viestinnän tietoturva-asetuksessa olisi näin ollen todettava, ettei verkkosivujen ja sovellusten sisältöön pääsyn edellytyksenä saa olla tällaisten yksityisyyteen puuttuvien käsittelytoimien hyväksyminen riippumatta käytettävästä seurantatekniikasta, esim. evästeet, laitesormenjäljet, yksilölliset tunnisteet tai muut seurantatekniikat. Tämän kiellon tarpeellisuutta painotetaan äskettäisessä sähköisen viestinnän tietoturvaa koskevassa eurobarometritutkimuksessa, jossa todetaan, että lähes kaksi kolmasosaa vastaajista sanoo, ettei voi hyväksyä sitä, että heidän verkkotoimiaan seurataan vastineena sille, että heillä on rajaton pääsy tietyille verkkosivuille (64 %).

21. Lyhyesti sanottuna edellä mainitun neljän kysymyksen osalta **olisi täytettävä asetusehdotuksessa annettu lupaus tarjota vastaava tai korkeampi suojan taso kuin yleisessä tietoturva-asetuksessa**. Johdanto-osan 5 kappaleessa todetaan asiallisesti, että asetusehdotuksessa ei alenneta yleisessä tietosuoja-asetuksessa asetettua suojelun tasoa. Asetusehdotuksen nykymuodossa tämä ei kuitenkaan pidä

¹⁰ Ks. Flash Eurobarometer 443, Report e-Privacy (julkaistu joulukuussa 2016), s. 5.

¹¹ Ks. esim. WP240 (sähköisen viestinnän tietosuojan arviointi), s. 16; WP 208 (vapautus suostumuksesta), s. 5.

¹² Tämä näkemys ei kuitenkaan vaikuta yleisen tietosuoja-asetuksen 7 artiklan 4 kohdan soveltamiseen, ja se voi myös estää ”ota tai jätä” -vaihtoehdot muissa tilanteissa, joissa tämä on aiheellista.

paikkansa erityisesti laitteiden seurannan (17 kohta), oletusarvoisen yksityisyyden suojan periaatteen puuttumisen (19 kohta) ja suostumuksen (18 kohta) osalta. Tämä on erityisen merkityksellistä, koska samassa johdanto-osan kappaleessa todetaan, että asetusehdotus on ”erityissäädos (*lex specialis*) suhteessa yleiseen tietosuojasetukseen, jota sillä täsmennetään ja täydennetään henkilötiedoiksi luokiteltavien sähköisen viestinnän tietojen osalta”. Työryhmä ehdottaa, että sähköisen viestinnän tietosuojasetuksessa vähintäänkin selvennetään, että

- i) sähköisen viestinnän tietosuojasetuksen mukaiset kiellot ovat ensisijaisia yleisen tietosuojasetuksen mukaisiin lupiin nähden (esim. sähköisen viestinnän tietosuojasetuksen 5 artiklan mukainen puuttumisen kieltä syrjäyttää sähköisen viestinnän palvelujen tarjoajien oikeuden käsitellä myöhemmin henkilötietoja yleisen tietosuojasetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti);
- ii) kun käsittely on sallittu sähköisen viestinnän tietoturva-asetuksessa asetettuja kieltoja koskevan poikkeuksen (myös suostumuksen) perusteella, käsittelyn, jos se koskee henkilötietoja, on silti oltava yleisen tietosuojasetuksen kaikkien asiaankuuluvien säännösten mukainen;
- iii) kun käsittely on sallittua sähköisen viestinnän tietoturva-asetuksen mukaisia kieltoja koskevan poikkeuksen perusteella, mikä tahansa muu käsittely yleisen tietosuojasetuksen perusteella on kielletty, mukaan lukien yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 4 kohdan mukainen muuhun tarkoitukseen tapahtuva käsittely. Tämä ei estä rekisterinpitäjiä pyytämästä lisäsuostumusta uusia käsittelytoimia varten. Se ei myöskään estä lainsäätäjää antamasta uusia, rajoitettuja ja yksittäisiä poikkeuksia sähköisen viestinnän tietoturva-asetuksessa, esimerkiksi käsittelyn sallimiseksi yleisen tietosuojasetuksen 89 artiklan mukaisia tieteellisiä tai tilastollisia tarkoituksia varten tai yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan d kohdan mukaisten henkilöiden elintärkeiden etujen suojelemiseksi.

Lisäksi sähköisen viestinnän tietosuojasetusta pitäisi tulkita siten, että varmistetaan, että siinä annettavan suojelun taso on vähintään sama tai tarvittaessa korkeampi kuin yleisessä tietosuojasetuksessa.

4. MUITA HUOLENAIHEITA

Edellä mainittujen aiheiden lisäksi tietosuojatyöryhmä on **huolestunut** seuraavista seikoista.

ALUEELLISTA JA AINEELLISTA SOVELTAMISALAA ON LAAJENNETTAVA

22. **Ilmaisu ”metadata” on määritelty liian suppeasti.** Metadatalalla tarkoitetaan 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa ”tietoja, jotka käsitellään sähköisessä viestintäverkossa sähköisen viestinnän sisällön siirtoa, jakelua tai vaihtoa varten” (alleviivaus lisätty). Sanan ”verkko” käyttö antaa ymmärtää, että ainoastaan palvelujen tarjoamisen aikana verkon ”alemmassa” kerroksessa syntyneet tiedot voidaan luokitella metadataksi. Tämä voisi tarkoittaa, että OTT-palvelujen tarjoamisen aikana syntyneet tiedot jätettäisiin sen soveltamisalan ulkopuolelle. Tämä ei ole toivottavaa, eikä todennäköisesti myöskään aikomuksena, kun otetaan huomioon, että tarkoituksena oli laajentaa asetusehdotuksen soveltamisalaa

koskemaan OTT-palvelujen tarjoajia. Tämän korjaamiseksi ”sähköisen viestinnän metadatan” määritelmää olisi muutettava siten, että se kattaa kaikki tiedot, joita käsitellään sähköisen viestinnän sisällön siirtoa, jakelua tai vaihtoa varten.

23. Lisäksi on huolestuttavaa, että **asetusehdotuksen alueellinen soveltamisala sellaisten organisaatioiden osalta, jotka eivät ole sijoittautuneet EU:hun, koskee ainoastaan sähköisen viestinnän palvelujen tarjoajia**. Asetusehdotuksen mukaan sähköisen viestinnän palvelujen tarjoajan, joka ei ole sijoittautunut EU:hun, on nimettävä kirjallisesti edustaja unionin aluetta varten (3 artiklan 2 kohta). Johdanto-osan 9 kappaleessa on myös mainittu, että asetusta sovelletaan sähköisen viestinnän palvelujen tarjoajien toteuttamaan käsittelyyn riippumatta siitä, missä käsittely tapahtuu. Työryhmä suhtautuu myönteisesti tähän selvennykseen. Koska sanamuoto rajoittuu sähköisen viestinnän palvelujen tarjoajiin, on kuitenkin epävarmaa, missä määrin tämä alueellinen soveltamisala koskee muita osapuolia (esimerkiksi osapuolia, jotka puuttuvat tietoihin tai keräävät tietoja, joita loppukäyttäjien päätelaitteet lähettävät, ks. asetusehdotuksen 3 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 8 artikla). Näin ollen työryhmä ehdottaa, että 3 artiklan 2 ja 5 kohtaa muutetaan siten, että soveltamisala kattaa yleisesti saatavilla olevien luetteloiden julkaisijat, sähköisen viestinnän mahdollistavien ohjelmistojen tarjoajat ja henkilöt, jotka käyttävät sähköisiä viestintäpalveluja suoramarkkinointiin tai kerätäkseen loppukäyttäjien päätelaitteisiin liittyvää tai niille tallennettua (muuta) tietoa, aina kuin toimet kohdistuvat käyttäjiin EU:ssa (ks. asetusehdotuksen johdanto-osan 8 kappale)¹³.

PÄÄTELAITTEIDEN SUOJELUA ON VAHVISTETTAVA

Muut huolenaiheet liittyvät päätelaitteiden riittämättömään suojeluun asetusehdotuksessa.

24. Ensinnäkin **asetusehdotus antaa virheellisesti ymmärtää, että pätevä suostumus voidaan antaa yleisluonteisilla selainasetuksilla**. Työryhmä myöntää sen, että loppukäyttäjää ylikuormitetaan suostumuspyyntöillä (johdanto-osan 22 kappale). Selaimen (ja ohjelmiston) asetuksilla on oma tehtävänsä tämän ongelman ratkaisemisessa. Koska yleisiä selaimen asetuksia ei ole tarkoitettu sovellettavaksi seurantatekniikan sovelluksissa yksittäistapauksissa, ne eivät sovellu yleisen tietosuoja-asetuksen 7 artiklan ja johdanto-osan 32 kappaleen mukaisen suostumuksen antamiseen (koska suostumus ei ole riittävän tietoinen ja yksilöity tahdonilmaisu).

Loppukäyttäjän on voitava antaa erillinen suostumus jokaista verkkosivua tai sovellusta kohden seurannalle, jota toteutetaan eri tarkoituksia varten (kuten jakaminen sosiaalisessa mediassa tai mainonta). Rekisterinpitäjä, joka vastaa useista

¹³ Ks. yleisen tietosuoja-asetuksen 3 artiklan 2 kohta. ”Tätä asetusta sovelletaan unionissa olevia rekisteröityjä koskevien henkilötietojen käsittelyyn, jota suorittava rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä ei ole sijoittautunut unioniin, jos käsittely liittyy: a) tavaroiden tai palvelujen tarjoamiseen näille rekisteröidyille unionissa riippumatta siitä, edellytetäänkö rekisteröidyltä maksua; tai b) näiden rekisteröityjen käyttäytymisen seurantaan siltä osin kuin heidän käyttäytymisensä tapahtuu unionissa.” Tähän velvoitteeseen voi kuulua myös poikkeuksia yleisen tietosuoja-asetuksen 27 artiklan 2 kohdan linjauksen mukaisesti.

verkkosivuista tai sovelluksista, voi myös pyytää suostumusta muita sivuja tai sovelluksia varten, kunhan suostumuspyyntö esitetään erikseen.

Lisäksi rekisterinpitäjän on noudatettava kaikkia muita suostumukseen liittyviä velvollisuuksia, myös velvoitetta antaa käyttäjille riittävästi tietoa. Selainten ja rekisterinpitäjien osalta tämä tarkoittaa, että pelkästään vaihtoehdon ”hyväksy kaikki evästeet” tarjoaminen ei ole pätevä, koska käyttäjät eivät voi antaa vaadittua eriteltyä suostumusta. Selaimet voivat kuitenkin mahdollistaa käyttäjien tekemän perustellun ja tietoisin valinnan hyväksyä kaikki evästeet ja siten estää tulevat yksilöidyt suostumuspyynnöt käyttäjien käymiltä sivuilta.

Työryhmä suosittaa voimakkaasti, että sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksessa säädetään pakolliseksi, että selaimissa on otettava käyttöön tekninen mekanismi, kuten Do Not Track -standardi, sen varmistamiseksi, että käyttäjille annetaan aito valintamahdollisuus ja määräysvalta heidän laitteisiinsa puuttumiseen¹⁴.

Tätäkin tärkeämpää on, että sähköisen viestinnän tietoturva-asetuksessa olisi varmistettava, että kaikki rekisterinpitäjät hyväksyvät tietojen laitteeseen tallentamista koskevan valinnan ja selaimen lähettämän DNT-signaalin oikeudellisesti sitovaksi suostumuksen tai suostumuksen epäämisen ilmaisuksi. Tämä ei vaikuta työryhmän lisäohjeisiin, jotka koskevat DNT-standardin yhdenmukaisuutta muun muassa tarkoituksen rajoittamista koskevan periaatteen kanssa, kun standardi on saatu valmiiksi (vuoden 2017 lopussa).

Implisiittinen suostumus, kuten verkkosivuston napsautus tai sivun vieritys, ei voi syrjäyttää tallentamista koskevia valintoja ja DNT-signaalia. Tämän standardin käytön huomattavana etuna on se, että se ei rajoitu evästeiden seurantatekniikkaan vaan siinä käsitellään myös muuntotyypistä seurantaa, kuten sormenjälkiä.

Tämän standardin noudattamisen säätäminen pakolliseksi ratkaisee myös toisen ongelman, joka koskee ilmaisun ”kolmannet osapuolet” nykyistä käyttöä 10 artiklassa. Verkkosivu tai sovellus sisältää yleensä monia sekä sisäisiä että ulkoisia elementtejä. Vieraillulla verkkosivulla voi myös olla käytössä ulkoinen koodi, jolloin se raportoi takaisin kolmannen osapuolen selaimelle. Ensimmäinen osapuoli voi käyttää seurantaevästettä, kun käyttäjä vierailee esimerkiksi sosiaalisen median sivulla. Tämä sosiaalisen median verkkosivu voi myös olla kolmas osapuoli, kun kyseinen käyttäjä käy toisella verkkosivulla, joka sisältää yhteyden kyseisen sosiaalisen median sivulle. Kaikissa näissä tapauksissa riippumatta siitä, koskeeko se ”pääsyä” tai tietojen ”tallentamista” loppukäyttäjän laitteeseen, tämä on puuttumista laitteeseen, ja se edellyttää suostumusta (jollei sovelleta poikkeusta). DNT-standardissa tätä käsitellään käyttämällä ilmaisua ”sivuston laajuinen” (site-wide) ja ”internetin laajuinen” (internet-wide). Näin ollen kaikkien sidosryhmien oikeudellisen varmuuden parantamiseksi sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksessa olevaa viittausta ”kolmansiin osapuoliin” olisi muutettava siten, että se kattaa kaikki yksiköt, joiden kanssa laite on vuorovaikutuksessa (koska ne tallentavat tietoja laitteeseen tai käyttävät laitteeseen tallennettuja tietoja).

¹⁴ Ks. url: <https://www.w3.org/TR/tracking-compliance/>. Kohdassa 7 selvitetään poikkeusmallia sekä sivuston laajuisten (site-wide) ja verkkolaajuisten (web-wide) poikkeusten välistä eroa. Kohta 6 sisältää koneella luettavia tietoja, joita rekisterinpitäjät voivat toimittaa suostumuksen saamista koskevan tietovaatimuksen osalta.

Jotta Do Not Track -standardi olisi yhdenmukainen perusoikeuskirjan mukaisen viestinnän luottamuksellisuuden suojan ja tietosuojan korkean tason kanssa, sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksessa olisi määriteltävä, että internetin laajuista seuranta (verrattuna verkkosivun laajuiseen seurantaan) koskevat pyynnot olisi esitettävä erikseen ja käyttäjien olisi voitava hyväksyä tai evätä tällaiset pyynnot vapaasti. Lisäksi käyttäjien suojelemiseksi toistuvilta suostumuspyynnöiltä sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksessa olisi varmistettava, että kun käyttäjä ei hyväksy tietyn organisaation esittämää pyyntöä internetin laajuisesta seurannasta (DNT-standardin tai erillisen mustan listan avulla), kyseinen organisaatio ei voi enää esittää uusia suostumuspyyntöjä vähintään kuuden kuukauden aikana. Tämä sääntö ei estä organisaatiota – kun käyttäjä vierailee suoraan verkkosivulla (eli ensimmäisenä osapuolena) – kysymästä suostumusta omalla verkkosivullaan (eli verkkosivun laajuista suostumusta koskeva pyyntö). Käytännössä tämä tarkoittaa, että virtausvideosivusto, jossa käytetään seurantaevästeitä, voi pyytää suostumusta, kun kyseinen käyttäjä vierailee virtausvideosivustolla, mutta se ei voi kysyä sitä uudestaan kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun kyseinen käyttäjä on evännyt suostumuksen ja vierailee muilla verkkosivuilla, jotka sisältävät videoita, jotka on saatu kyseiseltä verkkosivulta.

25. Lisäksi ”**verkkosivuston yleisömittausta**” koskeva poikkeus on **muotoiltu epämääräisesti**. Asetusehdotuksen 8 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädetään verkkosivuston yleisömittausta koskevasta poikkeuksesta. Ensimmäinen huolenaihe koskee sitä, että tätä ilmausta ei ole määritelty ja se voidaan sekoittaa käyttäjän profilointiin. Määritelmässä olisi tehtävä selväksi, ettei tätä poikkeusta voida käyttää profilointitarkoitukseen. Poikkeusta olisi sovellettava ainoastaan käyttöanalytiikkaan, joka on tarpeen käyttäjän pyytämän palvelun suorituksen analysointia varten, mutta ei käyttäjäanalytiikkaan (eli verkkosivuston, sovelluksen tai laitteen yksilöitävissä olevien käyttäjien käyttäytymisen analysointiin). Näin ollen poikkeusta ei voida käyttää olosuhteissa, joissa tiedot voidaan yhdistää yksilöitävissä oleviin käyttäjätietoihin, joita palveluntarjoaja tai muut rekisterinpitäjät ovat käsitelleet. Lisäksi sen kuvauksesta käy ilmi, että kyse on erittäin teknisestä sovelluksesta. Ilmaisu ”verkkosivuston yleisömittaus” olisi näin ollen määriteltävä uudelleen teknologianeutraalilla tavalla, jotta siihen voi sisältyä samanlaisia analyttisiä käyttötietoja, jotka on saatu sovelluksista, puettavista laitteista ja esineiden internetiin yhdistetyistä laitteista.

Työryhmä ehdottaa, että otetaan mallia hollantilaisesta poikkeuksesta, jota sovelletaan, jos tämä on ehdottoman välttämätöntä tietojen saamiseksi toimitetun tietoyhteiskunnan palvelun teknisestä laadusta tai tehokkuudesta, ja jolla ei ole mitään tai vain vähän vaikutusta tilaajan ja loppukäyttäjän yksityisyyteen (ks. Alankomaiden televiestintälain 11 §:n 7a momentin 3 kohdan b alakohta). Tässä poikkeuksessa otetaan huomioon se seikka, että suurin osa verkko- tai sovellusanalytiikan kautta kerätyistä tiedoista on edelleen henkilötietoja. Tämä tarkoittaa, että näiden tietojen käsittelyssä on myös sovellettava yleistä tietosuoja-asetusta. Tämä tarkoittaa esimerkiksi, että ulkoinen organisaatio voisi toteuttaa käyttöanalytiikkaa, mutta ainoastaan, jos

- i) kyseinen organisaatio toimii tietojen käsittelijänä;
- ii) tehdään yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen käsittelijää koskeva sopimus;

- iii) käytetty analytiikkatekniikka estää uudelleentunnistamisen, muun muassa käyttäjien IP-osoitteiden anonymisointi;
- (iv) analytiikassa käytettyjä evästeitä tai muita tietoja voidaan käyttää ainoastaan kyseisellä verkkosivulla, sovelluksessa tai puettavissa laitteissa, eikä niitä voida yhdistää muihin yksilöitävissä oleviin tietoihin;
- (v) käyttäjillä on oikeus kieltää tietojen käsittely (ks. myös tämän lausunnon 17 ja 50 kohta).

Vaikka suostumusta ei vaadita, jos nämä ehdot täyttyvät, rekisterinpitäjien on edelleen annettava käyttäjille riittävästi tietoa, esimerkiksi Do Not Track -standardin seurannan tilaa koskevien kenttien avulla¹⁵.

26. Sähköisen viestinnän tietosuojasetuksella olisi varmistettava suppeat ja täsmällisesti muotoillut poikkeukset suostumusta koskeviin vaatimuksiin.

Asetusehdotuksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan laitteisiin puuttumisen edellyttämää suostumusvaatimusta koskevan poikkeuksen sanamuoto on lähes sama kuin sähköisen viestinnän tietosuoja-direktiivin 5 artiklan 3 kohdassa, ”*ehdottoman välttämättömyyden sellaisen tietoyhteiskunnan palvelun tarjoamiseksi, jota tilaaja tai käyttäjä on erityisesti pyytänyt*”, mutta tärkeä sana ”ehdottoman” on poistettu ilman selitystä. Tämä aiheuttaa huolta kahdesta syystä. Ensinnäkin sähköisen viestinnän tietosuoja-direktiivin säännös on jo johtanut laajoihin keskusteluihin sen soveltamisalasta valvontaviranomaisten ja organisaatioiden välillä, ja sanan ”ehdottoman” poistamisen myötä oikeusvarmuus heikkenee entisestään. Tämä on myös huolestuttavaa, koska työryhmä on jo antanut ohjeita ilmaisun ”ehdottoman” tulkinnasta tässä yhteydessä. Työryhmä ehdotti seuraavaa selvennystä lausunnossaan evästeisiin liittyvää suostumusta koskevasta vapautuksesta (WP 194):

”eväste on ehdottoman tarpeen, koska se mahdollistaa käyttäjälle (tai tilaajalle) erityisen toiminnon; jos evästeet eivät toimi, toiminto ei ole käytettävissä, ja käyttäjä (tai tilaaja) on erityisesti pyytänyt toimintoa osana tietoyhteiskunnan palvelua”.¹⁶

Lisäksi työryhmä esitti seuraavan selvennyksen:

”kolmannen osapuolen” evästeet eivät yleensä ole verkkosivustolla vierailevalle käyttäjälle ”ehdottoman välttämättömyyden”, sillä ne liittyvät yleensä palveluun, joka on eri kuin käyttäjän ”erityisesti pyytämä” palvelu”.¹⁷

Työryhmä lisäsi, että sellaisten sosiaalisten liitännäisten (social plugins) käyttöä, jotka on tarkoitettu alustan tai verkkosivuston muille kuin käyttäjille, ei vastaavasti pidettäisi ehdottoman välttämättöminä.

Lisäksi vaikka asetusehdotuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan sähköisen viestinnän tietojen käsittely on sallittua, jos se on ”tarpeen” turvallisuussyistä, yleisen

¹⁵ Ks. Tracking Preference Expression (DNT), Editor's draft 7 March 2016.

¹⁶ Tietosuojatyöryhmä, WP 294, lausunto 4/2012 evästeisiin liittyvää suostumusta koskevasta vapautuksesta, hyväksytty 7. kesäkuuta 2012, url: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2012/wp194_fi.pdf.

¹⁷ Ibid.

tietoturva-asetuksen johdanto-osan 49 kappaleessa edellytetään, että tämän on oltava ehdottoman välttämätöntä. Sanan ”ehdottoman” pois jättäminen ei ehkä ollut tahallista, koska asetusehdotuksen johdanto-osan 21 kappaleessa mainitaan, että suostumusta ei pitäisi pyytää puuttumiseen, joka on ”ehdottoman” välttämätöntä. Asetusehdotuksessa annetaan mahdollisuus selkeyttää edelleen, että tässä asetuksessa tarkoitettua tarpeellisuustestiä olisi tulkittava suppeasti kaikkien poikkeusten osalta. Työryhmä ehdottaa näin ollen, että kaikkien asetusehdotuksen 6 artiklassa ja 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten osalta sana ”ehdottoman” lisätään sanan ”tarpeen” eteen.

Toisaalta sähköisen viestinnän tietoturva-asetuksessa pitäisi nimenomaisesti sallia laitteisiin puuttuminen tietoturvapäivitysten asentamiseksi. Tietoturvapäivityksen lähettäminen internetin kautta on suositeltava menetelmä tietoturvapäivitysten asentamiseksi useimpiin loppukäyttäjän laitteisiin. Päivitysten asentamista pidetään puuttumisena päätelaitteisiin. On olemassa oikeudellinen intressi varmistaa, että näiden laitteiden tietoturva on ajan tasalla. Tietoturvapäivitysten tarjoajan pitäisi siksi yleensä pystyä asentamaan ehdottoman välttämättömät tietoturvapäivitykset ilman loppukäyttäjän suostumusta. On kuitenkin epävarmaa, voidaanko puuttumisen kieltoa koskevaa tietoyhteiskuntaan liittyvää poikkeusta käyttää tässä yhteydessä (8 artiklan 1 kohdan c alakohta). Olisi tehtävä selväksi, että tietoturvapäivitysten asentaminen on sallittu tämän poikkeuksen perusteella, mutta ainoastaan siltä osin kuin i) tietoturvapäivitykset on pakattu erikseen eivätkä ne muuta laitteen ohjelmiston toimintaa millään tavalla (mukaan lukien vuorovaikutus muiden ohjelmistojen kanssa tai käyttäjien valitsemat asetukset), ii) loppukäyttäjälle ilmoitetaan etukäteen joka kerta, kun päivitys asennetaan, ja iii) loppukäyttäjällä on mahdollisuus ottaa kyseisten päivitysten automaattinen asennus pois käytöstä.

SUORAMARKKINOINTI

Toinen huolenaihe koskee riittämätöntä suojaa suoramarkkinointia vastaan.

27. Ensinnäkin on huolestuttavaa, että **suoramarkkinoinnin soveltamisala on liian suppea**. Asetusehdotuksen 4 artiklan 3 kohdan f alakohdassa ”suoramarkkinoinnilla” tarkoitetaan ”mitä tahansa joko kirjallista tai suullista mainontaa, joka lähetetään yhdelle tai useammalle yksilöidylle ja yksilöitävissä olevalle sähköisten viestintäpalvelujen loppukäyttäjälle”. Sana ”lähetetään” viittaa teknisten viestintävälineiden käyttöön, johon liittyy ehdottomasti viestinnän välittäminen, kun taas useimpiin verkkomainoksiin (sosiaalisen median tai verkkosivustojen kautta) ei liity mainosten ”lähettämistä” sen suppeassa merkityksessä. Tätä korostetaan entisestään tämän määritelmän jälkeen annetuilla esimerkeillä (tekstiviestit, sähköposti) ja johdanto-osan 33 kappaleessa. Niissä viitataan melko perinteisiin markkinointiviestinnän muotoihin, eikä – melko perinteisten – soittojärjestelmien käyttö todennäköisesti kuulu soveltamisalaan. Kyseistä artiklaa ja johdanto-osan kappaletta olisi muutettava siten, että se kattaa kaiken mainonnan, joka *lähetetään, osoitetaan tai esitetään* yhdelle tai useammalle yksilöidylle tai yksilöitävissä olevalle loppukäyttäjälle. Lisäksi olisi myös varmistettava, että käyttötottumuksiin perustuvia mainoksia (jotka perustuvat loppukäyttäjien profiileihin) pidetään myös

suoramarkkinointina, jotka osoitetaan ”yhdelle tai useammalle yksilöidylle tai yksilöitävissä olevalle loppukäyttäjälle” (koska tällaiset mainokset kohdistetaan tiettyihin, yksilöitävissä oleviin käyttäjiin).

Lisäksi ”suoramarkkinoinnin” ehdotetulla soveltamisalalla 16 artiklan 1 kohdan mukainen suoja rajoittuu viesteihin, jotka sisältävät mainosmateriaalia, eikä se suojaa henkilöitä muilta viesteiltä, jotka on lähetetty, osoitettu tai esitetty markkinointitarkoituksessa (kuten liidien hankintaa koskevat viestit, joissa pyydetään suostumusta, poliittisten näkemysten tai äänestys-suositusten edistäminen, hyväntekeväisyyden tai muiden voittoa tavoittelemattomien organisaatioiden tai organisaation yleisen brändäyksen edistäminen). Lisäksi fakseja käytetään yhä suoran markkinoinnin menetelmänä, vaikka niitä ei mainita määritelmässä. Asetusehdotuksen 4 artiklan 3 kohdan f alakohtaan olisi näin ollen sisällytettävä kaikenlainen mainonta, asiakkaiden hankinta tai myynninedistäminen, myös voittoa tavoittelemattomien järjestöjen osalta, ja siihen olisi nimenomaisesti sisällytettävä faksi, sähköposti ja tekstiviestit (ks. myös selkeyttämistä koskeva ehdotus 43 kohdan a alakohdassa). Lopuksi johdanto-osan 32 kappaleessa todetaan, että suoramarkkinointi kattaa myös poliittisten puolueiden lähettämät viestit puolueidensa mainostamiseksi. Tämä tulisi saattaa ajan tasalle ja laajentaa koskemaan politiikkoja ja vaaliehdokkaita, jotka mainostavat ehdokkuuttaan.

28. Toiseksi **suoramarkkinointisuostumuksen peruuttaminen ei ole ilmaista eikä yhtä helppoa kuin suostumuksen antaminen**. Asetusehdotuksen suostumuksen peruuttamista koskevaa vaihtoehtoa on selkeytettävä yhdenmukaisuuden varmistamiseksi ja vastaanottajien suojan parantamiseksi. Asetusehdotuksen 16 artiklan 6 kohdassa säädetään, että suoramarkkinoinnin vastaanottajille on annettava ”tarvittavat tiedot näiden oikeudesta peruuttaa helposti suostumuksensa vastaanottaa uusia markkinointiviestejä” (alleviivaus lisätty). Tämä on vahvistettu johdanto-osan 34 kappaleessa. Yleisen tietosuojasetuksen johdanto-osan 70 kappaleesta seuraa kuitenkin, että rekisteröidyillä ei ole pelkästään oikeus vastustaa helposti käsittelyä suoramarkkinointia varten vaan myös tehdä näin ”maksutta”. Tätä ilmaisua käytetään myös asetusehdotuksen 16 artiklan 2 kohdassa, mutta tämä koskee ainoastaan mahdollisuutta kieltää suoramainonta myynnin yhteydessä saatujen yhteystietojen perusteella.

Yleisen tietosuojasetuksen 7 artiklan 3 kohdassa säädetään, että suostumuksen peruttamisen on oltava yhtä helppoa kuin sen antaminen ja että henkilöiden olisi voitava peruttaa suostumus milloin tahansa. Lisäksi Euroopan suoramarkkinointiliiton (FEDMA) käytäntesäännöistä annetussa lausunnossa 4/2010 (WP174) työryhmä on jo esittänyt, että on tärkeää, että vastaanottajilla on käytettävissään ”tehokas ja maksuton menetelmä, jonka avulla he voivat suoraan ja vaivattomasti peruuttaa” suoramainontaviestien postitukset¹⁸. Tämä suostumuksen

18 Tietosuojatyöryhmä, WP174, lausunto 4/2010 henkilötietojen käyttöä suoramarkkinoinnissa koskevista Euroopan suoramarkkinointiliiton (FEDMA) eurooppalaisista käytäntesäännöistä, annettu 13. heinäkuuta 2010, url: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2010/wp174_fi.pdf.

peruuttamista koskeva standardi olisi sisällytettävä asetusehdotuksen suoramarkkinointia koskeviin sääntöihin. Tämä koskee myös yleisen tietosuojasetuksen 7 artiklan 3 kohdan vaatimusta, jonka mukaan suostumuksen peruttaminen milloin tahansa on oltava yhtä helppoa kuin sen antaminen.

29. Tähän liittyen olisi selkeytettävä **tapaa, jolla suostumus peruutetaan tai suoramarkkinointipuhelut kielletään (opt-out)**. Asetusehdotuksen 16 artiklan 4 kohdan perusteella jäsenvaltiot voivat valita, että käyttäjille annetaan mahdollisuus kieltää (opt-out) puhelinmyyjien suoramarkkinointipuhelut. Sähköisen viestinnän tietosuojasetuksessa olisi määriteltävä suostumuksen peruuttamista ja markkinointipuheluiden kieltämistä koskevat järjestelyt. Johdanto-osan 36 kappaleessa täsmennetään, että jäsenvaltioiden *olisi voitava* perustaa ja/tai pitää voimassa kansallisia kieltojärjestelmiä. Tämän säännöksen perusteella jäsenvaltiot voivat myös sallia tilanteen, jossa käyttäjällä olisi mahdollisuus kieltää yksittäiset viestintäpalvelujen tarjoajat. Tällainen täytäntöönpano ei suojaa käyttäjiä tarpeettoman viestinnän aiheuttamalta häirinnältä¹⁹ tai tarjoa yleisen tietosuojasetuksen mukaista mekanismia, jolla suostumus voidaan peruuttaa helposti ja milloin tahansa. Siksi asetuksessa olisi täsmennettävä, että jokaisen jäsenvaltion *on* perustettava kansallinen Do Not Call -rekisteri. Lisäksi asetuksessa olisi määriteltävä, että puhelujen vastaanottajille olisi annettava kaksi vaihtoehtoa peruuttaa suostumuksensa: peruuttaa tulevat puhelut kyseiseltä yritykseltä tai organisaatiolta ja mahdollisuus rekisteröityä näiden puhelujen aikana kansalliseen Do Not Call -rekisteriin.
30. Huolta aiheuttaa myös se, että **väärien henkilöllisyyksien käyttö lähetettäessä suoramarkkinointiviestejä ei ole nimenomaisesti kielletty**. Johdanto-osan 34 kappaleessa todetaan, että ”väärien henkilöllisyyksien tai väärien vastausosoitteiden tai -numeroiden käyttö lähetettäessä ei-toivottua viestintää suoramarkkinointitarkoituksessa” on kiellettyä. Asetusehdotuksen 16 artiklan 6 kohdassa kuitenkin ainoastaan todetaan, että loppukäyttäjille on ilmoitettava ”sen oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön henkilöllisyys, jonka puolesta viestintä välitetään”. Tätä henkilöllisyyden ilmoittamisvelvollisuutta olisi täydennettävä selkeällä kiellolla käyttää vääriä yhteysosoitteita suoramarkkinointitarkoituksessa.
31. Tähän aiheeseen liittyy myös toinen huolenaihe: **suoramarkkinointipuhelujen prefiksiä koskeva vaatimus esitetään vaihtoehtona linjan tunnistusta koskevalle vaatimukselle**. Asetusehdotuksen 16 artiklan 3 kohdan mukaan suoramarkkinointipuhelut ovat sallittuja, jos soittaja joko i) esittää linjan tunnistuksen, josta luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön saa yhteyden (16 artiklan 3 kohdan a alakohta), tai ii) esittää erityisen tunnuksen tai prefiksin, joka yksilöi puhelun markkinointipuheluksi (16 artiklan 3 kohdan b alakohta). Vaikka työryhmä suhtautuu myönteisesti 16 artiklan 3 kohdan b kohdan velvoitteeseen esittää prefiksi, se katsoo, että tämä vaatimus ei koske samaa aihetta kuin 16 artiklan 3 kohdan a alakohdan linjan tunnistusta koskeva velvoite. Prefiksiä koskevan

¹⁹ Esimerkiksi Yhdistyneessä kuningaskunnassa televisiestintäoperaattori BT rekisteröi 31 miljoonaa häirintäpuhelua yhden viikon aikana. Ks: <http://www.bbc.com/news/business-38635921>.

vaatimuksen avulla vastaanottaja voi heti yksilöidä puhelun markkinointipuheluksi (ja toteuttaa toimenpiteitä näiden puhelujen estämiseksi), kun taas linjan tunnistusta koskevan vaatimuksen tarkoituksena on antaa vastaanottajalle (ja valvontaviranomaisille) välineitä, joilla hän voi tunnistaa ja ottaa yhteyttä markkinoinnin alkuunpanijaan. Tämä on erityisen tärkeää automatisoiduissa soittojärjestelmissä, joissa markkinoijan mahdollisuudet lähettää häirintäpuheluja ja vastaanottajan mahdollisuudet välttää näitä puheluja ovat selvästi epätasapainossa keskenään. Näiden vaatimusten ei näin ollen pidä olla vaihtoehtoja vaan toisiaan täydentäviä.

AIKATAULU

32. Tietosuojatyöryhmä kehottaa Euroopan komissiota tunnistamaan, että asetusehdotuksen on tultava voimaan samaan aikaan yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa toukokuussa 2018, jotta vältetään näiden kahden säädöksen väliset epä johdonmukaisuudet. Huolenaiheena on kuitenkin edelleen se, että aikataulu on kunnianhimoinen, ja se edellyttää myös, että eurooppalainen sähköisen viestinnän säännöstöluonnos saadaan viimeistelyä. Tietosuojatyöryhmä pyytää näin ollen, että kaikki lainsäädäntöprosessin sidosryhmät sitoutuvat asetettuun määräaikaan, joka on toukokuu 2018.

MUITA HUOLENAIHEITA

Tässä osassa tarkastellaan monia muita huolenaiheita.

33. Ensinnäkin tietosuojatyöryhmä on huolestunut **ehdotuksesta, jonka mukaan muut kuin kohdennetut tietojen säilyttämistä koskevat toimenpiteet ovat hyväksyttäviä**. Perusteluissa todetaan, että asetusehdotuksen mukaan jäsenvaltioilla on vapaus pitää voimassa tai luoda kansallisia tietojen säilyttämistä koskevia säännöstöjä, jotka mahdollistavat muun muassa kohdennetut tietojen säilyttämistä koskevat toimenpiteet (1.3 kohta). *Tele2/Watson*-päätöksen²⁰ jälkeen on selvää, että säilyttämistä koskevat säännöstöt, jotka mahdollistavat muut kuin kohdennetut tietojen säilyttämistä koskevat toimenpiteet, eivät ole sallittuja perusoikeuskirjan mukaan (ja jopa silloin säilyttämiselle asetetaan tärkeitä ehtoja, kuten valvonta) ja että yleisen pääsyn metadataan on katsottava loukkaavan 7 artiklan olennaista sisältöä samalla tavalla kuin yleinen pääsy sähköisen viestinnän sisältöön (ks. unionin tuomioistuimen tuomio Schrems ja johdanto-osan 94 kappale). Tämän lauseen muotoilusta voi saada sen käsityksen, että jäsenvaltiolla olisi jonkin verran harkintavaltaa tietojen säilyttämistä koskevien toimenpiteiden osalta, mutta näin ei ole. Tähän liittyen **metadatalle ei myönnetä riittävää suojaa** asetusehdotuksessa. Kuten 10 kohdassa todetaan, tietosuojatyöryhmä suhtautuu myönteisesti siihen, että tunnustetaan, että metadata voi sisältää arkaluonteisia tietoja. Metadatalle ei kuitenkaan anneta sille tämän tunnustuksen perusteella kuuluvaa suojaa. Kun otetaan

²⁰ ECLI:EU:C:2016:970, URL: <http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62015CJ0203>.

huomioon metadatan arkaluonteisuus, olisi tehtävä tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi erityisesti ennen 6 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaista analyysia (ks. myös 46 kohta).

34. Toiseksi **asetusehdotus laajentaisi liikaa mahdollisuuksia säilyttää tietoja.**

Asetusehdotuksen 11 artiklassa viitataan yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan a–e alakohtaan, kun siinä kuvataan, mitä tarkoituksia varten jäsenvaltiot voivat rajoittaa asetuksen 5–8 artiklassa säädettyjä velvollisuuksia ja oikeuksia. Yleisessä tietosuoja-asetuksessa ei ole säädetty tällaisista erityisiä tietoluokkia koskevista rajoituksista, kun otetaan huomioon rekisteröidyille aiheutuvat suuret riskit. Vaikka sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 15 artiklassa sallitaan tällä hetkellä samanlainen rajoitus, niiden tarkoitukset ovat rajallisemmat. Uudessa asetusehdotuksessa olisi mahdollista asettaa uusia rajoituksia, jotta voidaan taata ”rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpano, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelu tai tällaisten uhkien ehkäisy” (yleisen tietoturva-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan d alakohta) ja ”muut unionin tai jäsenvaltion yleiseen julkiseen etuun liittyvät tärkeät tavoitteet, erityisesti unionille tai jäsenvaltiolle tärkeä taloudellinen tai rahoituksellinen etu, mukaan lukien rahaan, talousarvioon ja verotukseen liittyvät asiat sekä kansanterveys ja sosiaaliturva” (yleisen tietoturva-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan e alakohta). Nämä tarkoitukset eivät ole pelkästään uusia verrattuna sähköiseen tietosuojadirektiiviin, ja 23 artiklan 1 kohdan d alakohdan viimeinen tarkoitus ja 23 artiklan 1 kohdan e alakohdan koko tarkoitus on muotoiltu erittäin väljästi. Siksi ehdotetaan, että poistetaan viittaus yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan a–e alakohtaan ja sen sijaan mainitaan ainoastaan sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 15 artiklassa tällä hetkellä mainitut tarkoitukset.

35. **Turvallisuusriskeistä käyttäjälle ilmoittamista koskevan velvollisuuden soveltamisala on suppea.**

Työryhmä suhtautuu myönteisesti siihen, että palveluntarjoajien on ilmoitettava käyttäjille turvallisuusriskeistä ja toimenpiteistä näiden riskien poistamiseksi, kuten salauksesta (17 artikla ja johdanto-osan 37 kappale). Säännöksen otsikko on kuitenkin seuraava: ”Todettuja turvallisuusriskejä koskeva tieto”. Se seikka, että otsikossa puhutaan todetuista riskeistä viittaa siihen, että tätä säännöstä sovelletaan vain (mahdollisiin) turvallisuusloukkauksiin, vaikka säännöksen ja johdanto-osan kappaleen sanamuoto viittaa pikemminkin yleiseen tiedottamiseen loppukäyttäjille. Esimerkiksi, jos palveluntarjoaja havaitsee, että käyttäjän laitteessa on haittaohjelma, josta on tullut osa bottiverkkoa, vaikuttaa siltä, että tässä säännöksessä palveluntarjoajalle asetetaan suora velvollisuus ilmoittaa käyttäjälle aiheutuvista riskeistä. Tämän säännöksen soveltamisalaa voitaisiin kuitenkin selkeyttää, eikä sen pitäisi rajoittua tähän tiettyyn skenaarioon. Säännöksen soveltamisalan pitäisi kattaa vähintään havaitut turvallisuusriskit kaikissa laitteissa, jotka palveluntarjoaja on antanut loppukäyttäjille osana tilausta, kuten reitittimet ja mobiililaitteet. Siihen pitäisi myös sisällyttää koulutusta riskeistä, joita sisäenrakennetun yksityisyydensuojan periaatteen mukaisten yksityisyyttä suojaavien asetusten muuttaminen aiheuttaa.

Työryhmä suosittaa, että soveltamisalaa laajennetaan kattamaan sähköisen viestinnän mahdollistavien ohjelmistojen tarjoajat (ks. johdanto-osan 8 kappale) ja mahdollisesti

myös uusi luokka: viestinnän turvallisuuden takaavan teknologian tarjoajat, jotka eivät ole palveluntarjoajia (esim. salausteknologian tarjoajat). Jälkimmäisen osalta olisi huolehdittava siitä, että tämä velvoite ei ole päällekkäinen sellaisten turvallisuusloukkausten ilmoittamisvelvollisuuksien kanssa, joista on säädetty muissa säädöksissä, esim. verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuutta koskevassa direktiivissä²¹, ja muissa sertifikaattien tarjoajia koskevissa säädöksissä. Koska teknologian tarjoajat eivät yleensä ole suoraan yhteydessä loppukäyttäjiiin, on myös selvennettävä, miten ne voivat täyttää tämä säännöksen mukaisen ilmoittamisvelvollisuuden.

36. Työryhmä suhtautuu myönteisesti 2 ja 13 artiklan säännöksiin, joita sovelletaan henkilöiden välisiin numeroihin perustuviin viestintäpalveluihin. Ei kuitenkaan ole heti selvää, miksi **samantasoista yksityisyydensuojaa ei pitäisi myöntää toiminnallisesti vastaaville internetin kautta välitettävälle (OTT) puhelinpalveluille.**
37. Työryhmä on myös huolestunut **luetteloiden käänteisiä hakutoimintoja koskeviin eriteltyihin suostumuksiin liittyvistä epäselvyyksistä.** Asetusehdotuksen 15 artiklan 2 kohdassa vaaditaan, että luetteloiden julkaisijoiden on saatava loppukäyttäjien suostumus ennen tietoihin liittyvien hakutoimintojen mahdollistamista (ks. myös johdanto-osan 31 kappale). Työryhmä suhtautuu myönteisesti suostumusta koskevan vaatimuksen yhdenmukaistamiseen luetteloiden osalta, mutta pitää erittäin valitettavana sitä, ettei eri hakutoiminnoille vaadita eriteltyä suostumusta. Nykyisen sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin mukaan jäsenvaltiot voivat vaatia erillistä suostumusta käänteiselle hakutoiminnolle 12 artiklan 3 kohdan perusteella. Tässä artiklassa todetaan seuraavaa: *”Jäsenvaltiot voivat vaatia, että julkisen luettelon käyttöön muuhun tarkoitukseen kuin yhteystietojen etsimiseen nimen tai tarvittaessa mahdollisimman harvojen muiden tunnisteiden perusteella pyydetään tilaajan lisäsuostumus.”* Tämän säännöksen perusteella monissa jäsenvaltioissa vaaditaan erillinen suostumus käänteisille hakutoiminnoille ottaen huomioon näihin kahteen toimintoon liittyvän tunnistettavuuden eri tasot ja siten yksityisyyteen puuttumisen.
38. **Sakkojen tasoa ei yhdenmukaisteta asetuksen kaikkien rikkomusten osalta.** Asetusehdotuksessa jäsenvaltioiden on vahvistettava säännöt asetusehdotuksen 23 artiklan 4 kohdan, 23 artiklan 6 kohdan ja 24 artiklan rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista. On johdonmukaisempaa, että näistä säädetään myös sähköisen viestinnän tietoturva-asetuksessa.
39. Lopuksi **asetusehdotuksessa turvaudutaan määritelmiin, joista voi tulla ”liikkuvia kohteita” (moving targets).** Monen asetusehdotuksen keskeisen käsitteen osalta asetusehdotuksessa viitataan toiseen säädökseen, joka on tällä hetkellä

²¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/1148, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2016, toimenpiteistä yhteisen korkeatasoisen verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuden varmistamiseksi koko unionissa, EUVL L 194, 19.7.2016, s. 1–30, url: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.194.01.0001.01.ENG

luonnosvaiheessa: ehdotettuun eurooppalaiseen sähköisen viestinnän säännöstöön (ks. esimerkiksi 4 artiklan 1 kohdan b alakohta). Kaksi tärkeää esimerkkiä tästä ovat ”loppukäyttäjän” määritelmä, joka tällä hetkellä kattaa luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, sekä ”sähköisen viestintäpalvelun” ja ”henkilöiden välisen viestintäpalvelun” määritelmät, jotka mainitaan asetusehdotuksen 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa. Jälkimmäistä täsmennetään 4 artiklan 2 kohdassa, jossa määritelmään sisällytetään myös palvelutyypit, jotka on nimenomaisesti suljettu määritelmän ulkopuolella eurooppalaisessa sähköisen viestinnän säännöstössä.²² Tämä lausunto perustuu nykyisiin määritelmiin. On kuitenkin melko todennäköistä, että ehdotettua eurooppalaista sähköisen viestinnän säännöstöä ja/tai sen keskeisiä käsitteitä muutetaan. Tällä olisi välittömiä vaikutuksia myös sähköisen viestinnän tietoturva-asetukseen. Ihannetapauksessa kaikki eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä peräisin olevat ilmaisut olisi määriteltävä itsenäisesti sähköisen viestinnän tietoturva-asetuksessa, tai asetusehdotukseen olisi vähintään sisällytettävä selvennykset, jos siinä käytetään ilmaisuja, joiden määritelmät poikkeavat mainitun säännösten määritelmistä (esim. edellä mainittu ”liitännäispalvelujen” sisällyttäminen ”henkilöiden välisen viestintäpalvelujen” määritelmään). Jos tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, työryhmä ehdottaa, että kaikki lainsäädäntömenettelyyn osallistuvat osapuolet varmistavat, että asetusehdotuksesta ja eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä keskustellaan ja äänestetään samanaikaisesti, jotta sidosryhmät voivat asianmukaisesti arvioida uusien säädösten soveltamisalaa ja vaikutuksia.

5. SELVENNYSEHDOTUKSIA OIKEUSVARMUUDEN TAKAAMISEKSI

Edellä tarkasteltujen seikkojen lisäksi työryhmä haluaa myös tuoda esiin asetusehdotuksen joitakin säännöksiä, joita olisi syytä selventää. Tällaisia selvennyksiä pidetään tarpeellisina, jotta voidaan parantaa kaikkien sidosryhmien oikeusvarmuutta siitä, että sähköisen viestinnän tietoturva-asetusta ymmärretään ja sovelletaan yhdenmukaisesti koko EU:ssa.

SOVELTAMISALAA KOSKEVAT SELVENNYKSET

40. Asetusehdotuksen soveltamisalaan tietosuojatyöryhmä ehdottaa seuraavia selvennyksiä:

- a. **Ilmaisun ”loppukäyttäjä” olisi katettava kaikki yksittäiset käyttäjät.** Eurooppalaisen sähköisen viestinnän säännösten 2 artiklan 14 kohdassa ”loppukäyttäjällä” tarkoitetaan käyttäjää, joka ei tarjoa käyttöön yleisiä viestintäverkkoja eikä yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluja.

²² Esimerkiksi asetusehdotuksen 4 artiklan 2 kohdassa todetaan, että ”henkilöiden välinen viestintäpalvelu” kattaa myös palvelut, jotka mahdollistavat henkilöiden välisen interaktiivisen viestinnän pelkästään toiseen palveluun olennaisesti liittyvänä vähäisenä liitännäistoimintona”, kun taas eurooppalaisen sähköisen viestinnän säännösten 2 artiklan 5 kohdassa nämä palvelut jätetään nimenomaisesti määritelmän ulkopuolelle (eurooppalaisessa sähköisen viestinnän säännöstössä ”henkilöiden välinen viestintäpalvelu” kuuluu 2 artiklan 4 kohdan ”sähköisten viestintäpalvelujen” laajempaan luokkaan).

Olisi selvennettävä, että henkilöitä, jotka osallistuvat verkkoihin – esimerkiksi silmukaverkkoihin WiFi-reitittimellään –, ei jätetä asetusehdotuksen suojan soveltamisalan ulkopuolelle.

- b. **Olisi selvennettävä, että alueelliseen soveltamisalaan kuuluvat kaikki loppukäyttäjät unionissa.** Asetusehdotuksen 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään, että asetusehdotusta sovelletaan sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamiseen loppukäyttäjille ”unionissa” (”in the Union”), kun taas 3 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetään, että sitä sovelletaan ”unionissa olevien” (”located in the Union”) loppukäyttäjien päätelaitteita koskevien tietojen suojaamiseen (alleviivaus lisätty). Tämä on ilmaistu eri tavalla eri käännöksissä. Saksankielisessä käännöksessä tätä eroa ei ole, toisin kuin esimerkiksi ranskan-, espanjan- ja hollanninkielisissä. Johdanto-osan 9 kappaleesta käy ilmi, että alueellisen soveltamisalan on tarkoitus olla laaja riippumatta siitä, tarjotaanko palveluja unionista tai sen ulkopuolelta vai tapahtuuko käsittely unionissa. Tämän laajan soveltamisalan korostamiseksi ehdotetaan siksi, että 3 artiklan 1 kohdan c alakohdassa oleva sana ”located” (olevien) poistetaan.
- c. **Vaikuttaa siltä, että asetusehdotuksessa suojataan ainoastaan *siirrettäviä eikä tallennettuja* luottamuksellisia viestintätietoja.** Asetusehdotuksen nykyisessä lähestymistavassa keskitytään suojelemaan viestinnän siirtoa. Katso esimerkiksi johdanto-osan 15 kappale, jossa todetaan, että viestintätietojen kuuntelua koskevaa kieltoa olisi sovellettava viestintätietojen siirron ajan eli kunnes aiottu vastaanottaja vastaanottaa viestinnän sisällön. Tämän suojan soveltamisala perustuu viestinnän käsitteelliseen viitekehykseen, joka ei ole ajan tasalla. Palveluntarjoaja säilyttää suurimman osan viestintätiedoista myös vastaanottamisen jälkeen. Olisi varmistettava, että näiden tietojen luottamuksellisuutta suojataan. Lisäksi saman pilviperusteisten palvelujen tilaajien (esim. verkkosähköpostin tarjoajat) välinen viestintä sisältää usein vain vähän siirtoja: viestin lähettäminen tarkoittaa lähinnä viestin näyttämistä tarjoajan tietokannassa eikä viestinnän tosiasiallista lähettämistä kahden osapuolen välillä. Väite, jonka mukaan tämä on jo katettu yleisessä tietosuojasetuksessa, ei ole vakuuttava: asetusehdotuksen tarkoituksena on suojella kaikkea luottamuksellista viestintää riippumatta tällaisen viestinnän teknisistä välineistä. On mahdollista, että tämä on pelkästään muotoiluvirhe, koska 5 artiklan kielto koskee ”tallentamista” ja ”käsittelyä”.
- d. **Soveltamisalan olisi katettava kaikki julkiset langattomat alueet.** Koska langattomien alueiden käyttö on yleistä, on ainoastaan loogista, ettei pitäisi olla epäilyä siitä, suojataanko tällaisten alueiden kautta välitetyn viestinnän luottamuksellisuutta. Asetuksessa ei onnistuta selkeyttämään tätä, koska soveltamisalaa laajennetaan ainoastaan koskemaan verkkoja, jotka ovat tarjolla ”määrittelemättömälle ryhmälle loppukäyttäjii” (johdanto-osan 13 kappale). Ilmaisut ”määrittelemätön ryhmä loppukäyttäjii” ja ”suljettujen loppukäyttäjien ryhmä” on määriteltävä. Erityisesti olisi selkeytettävä, että turvalliset langattomat verkot (esim. salasanoilla suojatut) kuuluvat myös soveltamisalaan, jos salasana annetaan teoreettisesti määrittelemättömälle ryhmälle käyttäjiä, joiden henkilöllisyyttä ei voida määrittää etukäteen (esim.

kahvilan asiakkaat tai lentokentän vierailijat). Tässä yhteydessä tietosuojatyöryhmän sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin arviointia koskevan aiemman lausunnon mukaisesti perusperiaatteena on, että ”ainoastaan palvelut, joita tarjotaan virallisessa tai työtilanteessa pelkästään työhön liittyviin tai virallisiin tarkoituksiin, tai yksityisten ja julkisten tahojen välinen tekninen viestintä, joka on tarkoitettu ainoastaan työn tai liiketoimintaprosessien valvontaa varten, sekä palvelujen käyttö pelkästään kotitaloustarkoituksiin, voidaan vapauttaa sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin soveltamisalasta” (s. 8).

- e. **Asetusehdotuksen olisi katettava digitaalisten lähetyspalvelujen tarjoamisen aikana kerätyt tiedot.** Kun otetaan huomioon katselukäyttäytymisen arkaluonteisuus, koska siinä paljastetaan katsojien henkilökohtaisia kiinnostuksen kohteita ja ominaisuuksia, sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksessa olisi tarkennettava (mahdollisesti johdanto-osassa), että se, että ”sähköisten viestintäpalvelujen” määritelmän ulkopuolelle jätetään ”sähköisten viestintäverkkojen avulla siirretyt sisältöpalvelut”, ei tarkoita, että palveluntarjoajat, jotka tarjoavat sekä sähköisiä viestintäpalveluja että sisältöpalveluja, eivät kuulu sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajiin sovellettavan sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksen säännösten soveltamisalaan. Tämä on erityisen merkityksellistä, koska ”sähköisten viestintäverkkojen avulla siirrettyjen sisältöpalvelujen” tarjoaminen on jätetty ”sähköisten viestintäpalvelujen” määritelmän ulkopuolelle eurooppalaisessa sähköisen viestinnän säännöstöehdotuksessa (2 artiklan 4 kohta).
- f. **Viestintätiedot ovat yleensä henkilötietoja.** Johdanto-osan 4 kappaleessa todetaan, että viestintätiedot voivat sisältää henkilötietoja. Useimmat viestintätiedot ovat kuitenkin henkilötietoja,²³ ja suuri osa tiedoista on melko henkilökohtaisia ja arkaluonteisia, joten tätä olisi muutettava siten, että todetaan, että nämä tiedot ovat yleensä henkilötietoja.
- g. **Sosiaalisen median viestit kuuluvat luottamuksellisen viestinnän piiriin.** Johdanto-osan 1 kappaleessa todetaan, että luottamuksellisuuden periaatetta olisi sovellettava ”nykyisiin ja tuleviin viestintätapoihin”. Siinä esitetään myös esimerkkejä tällaisista tavoista, muun muassa ”sosiaalisen median kautta tapahtuva henkilökohtainen viestiliikenne”. Tarkoituksena on todennäköisesti, että näihin sisältyvät myös sosiaalisen verkoston käyttäjien väliset yksityiset viestit (esim. Facebook tai Twitter) tai tiettyssä aikataulussa lähetetyt viestit, jotka ovat tiettyjen henkilöiden saatavilla, mutta sanamuoto ei ole riittävän selvä.

²³ Ks. esimerkiksi yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 6.11.2003, rikosoikeudenkäynti v. Bodil Lindqvist, C-101/01, ECLI:EU:C:2003:596, 24 kohta (puhelinnumeron osalta), unionin tuomioistuimen tuomio 19.10.2016, Patrick Breyer v. Saksan liittotasavalta, C-582/14 (Breyer), ECLI:EU:C:2016:779, 49 kohta (dynaamisten IP-osoitteiden osalta) ja unionin tuomioistuimen tuomio 8.4.2014, Digital Rights Ireland Ltd v. Minister for Communications, Marine and Natural Resources ym. ja Kärntner Landesregierung ym., yhdistetyt asiat C-293/12 ja C-594/12 (Digital Rights Ireland ja Seitlinger ym.), ECLI:EU:C:2014:238, 26 ja 27 kohta (metadatan arkaluonteisuuden osalta).

- h. **Miten sähköisen viestinnän tietosuoja-asetusta sovelletaan laitteiden väliseen vuorovaikutukseen.** Kuten edellä 9 kohdassa on mainittu, työryhmä suhtautuu myönteisesti suojan laajentamiseen koskemaan laitteiden välistä vuorovaikutusta. Tämä mainitaan kuitenkin ainoastaan johdanto-osan 12 kappaleessa eikä vastaavassa artiklassa. Tämä suoja on toivottavaa, koska tällainen viestintä sisältää usein tietoja, joita suojataan yksityisyyttä koskevilla oikeuksilla. Toisaalta puhtaasti laitteiden välisen viestinnän pieni ryhmä olisi jätettävä soveltamisalan ulkopuolelle, jos sillä ei ole vaikutusta yksityisyyteen tai viestinnän luottamuksellisuuteen, esimerkiksi tapaukset, joissa tällainen viestintä tapahtuu verkon osien (esim. palvelin, vaihde) välisen siirtokäytännön määrittämisen aikana, jolloin osat vaihtavat tietoa toistensa toimintatilasta.

Yksi erityinen osa-alue, jossa sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksen soveltaminen kaipaa selvennystä, on älykkäät liikennejärjestelmät. Suunnitteilla on, että ajoneuvot lähettävät radion välityksellä jatkuvasti tietoa, joka sisältää yksilöllisen tunnisteen. Ilman sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksessa viestintätiedoille annettua lisäsuojaa tämä voisi johtaa ajotapojen, matkareittien ja kuljettajien nopeuden jatkuvaan seurantaan. Eurooppalaisen sähköisen viestinnän säännösten 2 artiklan 1 kohdassa on kuitenkin esitetty uusi ja laajennettu määritelmä viestintäverkolle. Verkolla tarkoitetaan siirtojärjestelmiä, joilla ei ole keskitettyä hallintokapasiteettia ja joilla voidaan siirtää signaaleja radioteitse. Sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 14 kappaleessa määritetään, että tällaiset tiedot ovat sähköisen viestinnän tietoja. Asetusehdotuksen 5 artiklan perusteella sähköisen viestinnän tietojen kuuntelu, seuranta tai tallennus on kiellettyä, paitsi jos jotakin poikkeusta sovelletaan. Tästä huolimatta tällaisen tiedon käsittely kiinnostaa, sillä sen avulla esimerkiksi itseohjautuvat autot ja laitteet voivat varoittaa toisiaan toistensa läheisyydestä tai muista riskeistä. Kysymys kuuluu, mitä poikkeusta voidaan soveltaa tällaisessa tapauksessa. Loppukäyttäjien suostumus ei ole käyttökelpoinen ratkaisu, koska näitä tietoja on ehkä tarpeen käsitellä jatkuvasti. Palveluntarjoajien pitäisi näin ollen voida vedota erityiseen poikkeukseen, jolloin itseohjautuvien autojen ja laitteiden kaltaiset esineet voivat varoittaa toisiaan toistensa läheisyydestä tai muista riskeistä.

SUOSTUMUKSEN KÄSITTEEN JA SOVELTAMISEN SELVENTÄMINEN

41. Nykyiseen asetusehdotukseen sisältyvän suostumuksen käsitteen ja soveltamisen osalta tietosuoja työryhmä ehdottaa seuraavia selvennyksiä:

- a. **Miten suostumuksen käsitettä on sovellettava oikeushenkilöiden osalta.** Johdanto-osan 3 kappaleessa todetaan, että asetuksella olisi varmistettava, että yleisen tietosuoja-asetuksen säännöksiä sovelletaan myös loppukäyttäjiin, jotka ovat oikeushenkilöitä. Johdanto-osan kyseisen kappaleen mukaan tähän sisältyy yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen suostumuksen määritelmä (ks. myös johdanto-osan 18 kappale). Kuten edellä 13 kohdassa todetaan, työryhmä suhtautuu myönteisesti siihen, että oikeushenkilöt sisällytetään

nimenomaisesti asetuksen soveltamisalaan. Tämän periaatteen käytännön soveltaminen ei kuitenkaan ole selvää. Yleisen tietosuojasetuksen mukaisessa suostumuksen määritelmässä edellytetään, että suostumus on ”tietoinen” tahdonilmaisu, jolla rekisteröity hyväksyy käsittelyn antamalla ”suostumusta ilmaisevan lausuman tai toteuttamalla selkeästi suostumusta ilmaisevan toimen” (yleisen tietosuojasetuksen 4 artiklan 11 kohta). On selvennettävä, milloin oikeushenkilön voidaan katsoa olevan ”tietoinen” ja milloin oikeushenkilön voidaan katsoa antavan tällaisen tahdonilmaisun.

- b. Tässä yhteydessä on syytä todeta, että työnantaja ei useimmiten voi antaa suostumusta työntekijöiden puolesta, koska jos työnantaja vaatii työntekijältä suostumusta ja, kun otetaan huomioon vallan epätasapaino, suostumuksen epäamisestä aiheutuu tosiasialla tai mahdollisesti olennaista vahinkoa, suostumus ei ole pätevä, koska se ei ole vapaasta tahdosta annettu²⁴. Sellaisten yritysten osalta, **jotka antavat laitteita tai välineitä henkilöille, asetusehdotus ei sisällä (sopivaa) poikkeusta** puuttumisen kieltoon. Esimerkkinä mainittakoon tilanne, jossa työnantaja haluaa päivittää yrityksen antaman puhelimen. Toisessa esimerkissä työnantaja tarjoaa työntekijöille vuokrattuja autoja ja antaa kolmannen osapuolen kerätä sijaintitietoja autossa olevan yksikön kautta hallinnollisia tarkoituksia varten. Molemmissa tapauksissa työnantajalla on intressi puuttua näihin laitteisiin. Tämän puuttumisen ei voida katsoa olevan tarpeen tietoyhteiskunnan palvelun tarjoamiseksi (8 artiklan 1 kohdan c alakohta) tai verkkosivustojen yleisömittausta varten (8 artiklan 1 kohdan d alakohta). Tämä voitaisiin ratkaista luomalla uusi poikkeus, joka kattaisi tilanteen, jossa (i) työnantaja antaa tiettyjä välineitä työsuhteen yhteydessä, ii) työntekijä on tämän välineen käyttäjä ja iii) puuttuminen on ehdottoman välttämätöntä, jotta työntekijä voi käyttää välinettä (mikä viittaa suhteellisuuden ja toissijaisuuden periaatteen soveltamiseen tietojen keräämiseen). Ainoastaan jos nämä edellytykset täyttyvät, työnantaja voisi puuttua loppukäyttäjän laitteeseen.
- c. **Valvonnan parantaminen automaattisen puhelunsiirron estämiseksi.** Asetusehdotuksen 14 artiklassa loppukäyttäjille annetaan mahdollisuus estää kolmannen osapuolen suorittama puhelunsiirto. Tätä suojaa voidaan parantaa entisestään vaatimalla myös loppukäyttäjän suostumusta puhelunsiirron käynnistämiseksi ylipäättään.

SIJAINITIA JA MUUTA METADATAA KOSKEVAT SELVENNYKSET

42. Työryhmä ehdottaa, että sijaintitietojen ja muun metadatan osalta selvennetään seuraavia:

- a. **Johdanto-osan 17 kappaleessa olevan ilmaisun ”muussa kuin sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamisen yhteydessä tuotettuja sijaintitietoja” merkitystä olisi selvennettävä.** On epäselvää, liittyykö tämä sijaintitietoihin,

²⁴ Ks. lausunto 15/2011 suostumuksen määritelmästä (WP 187), lausunto 8/2001 henkilötietojen käsittelystä työpaikoilla (WP48) ja uusi lausunto tietojenkäsittelystä työpaikalla (annetaan samaan aikaan kuin tämä lausunto).

jotka on kerätty esimerkiksi sovelluksista, joissa käytetään älylaitteiden GPS-toiminnosta saatuja tietoja, ja/tai sijaintitietoihin, jotka perustuvat lähellä oleviin WiFi-reitittimiin, ja/tai sijaintitietoihin, jotka on kerätty navigointiavustajien avulla ja/tai muulla tavalla tuotettuihin tietoihin. Epäselvyys aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta velvoitteen soveltamisalasta. Joka tapauksessa luonnollisen henkilön päätelaitteen sijaintitiedot ovat henkilötietoja, ja näin ollen näiden tietojen käsittelyyn on sovellettava yleisen tietosuoja-asetuksen velvoitteita.

- b. Olisi selvennettävä, että **useimmat sijaintitietojen ja muun metadatan lailliset käsittelytoimet eivät edellytä yksilöllistä tunnistetta**. Johdanto-osan 17 kappaleessa mainitaan lämpökartat (heat maps) esimerkkinä siitä, miten sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat käyttävät sähköisen viestinnän metadataa kaupallisiin tarkoituksiin. Peruslämpökartan luomista varten ei tarvita yksilöllisiä tunnisteita, pelkkä tilastollinen laskenta riittää. Johdanto-osan kappaleessa mainitun toisen esimerkin osalta infrastruktuuriin kohdistuva käyttö ja paine voidaan laskea myös tietyistä mittauspisteistä, esimerkiksi laatimalla liikennetornien käyttöä koskevia koottuja tilastoja, joista saadaan viitteitä paikkaan tiettynä ajankohtana kohdistuvasta paineesta ilman, että tarvitsee tietää laitteisiin yhdistettyjen henkilöiden henkilöllisyyttä.

Lisäksi johdanto-osan kappaleessa mainitaan esimerkkinä, että tiettyihin suuntiin tiettynä ajanjaksona suuntautuvan liikenteen esittämiseksi tarvitaan tunniste linkiksi ihmisten sijaintiin tietyin aikavälein. Näyttää siltä, että tällä esimerkillä johdanto-osan kappaleessa perustellaan näiden tietojen myöhempi käsittely massadatan ("big data") analysoinnin tukemista varten. Asetusehdotuksen ainut ehto tämäntyyppiselle käsittelylle on velvollisuus tehdä tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi, jos käsittely *muodostaa todennäköisesti suuren riskin luonnollisten henkilöiden oikeuksille ja vapauksille*. Tämä ehto on riittämätön. Se, että tämäntyyppinen käsittely voidaan toteuttaa ainoastaan käyttäjien suostumuksella ja ainoastaan, jos tietoja ei voida anonymisoida eli niissä ei ole yksilöllistä tunnistetta, on myös 6 artiklan velvoitteen vastaista. Käyttäjät eivät voi usein kieltää sähköisen viestintäpalvelujen tarjoajia keräämästä paikkatietojaan, jos tällainen keruu on teknisesti tarpeen viestinnän välittämiseksi käyttäjälle tai jos tällainen käsittely on tarpeen pyydetyn palvelun (esimerkiksi navigointi) toteuttamiseksi. Aikaisemmissa lausunnoissaan työryhmä on todennut, että tällaiset älylaitteissa olevat sijaintitiedot ovat arkaluonteisia henkilötietoja ja että näiden tietojen analysoinnista koituvat hyödyt eivät syrjäytä käyttäjien oikeutta viestinnän metadatan luottamuksellisuuden suojaan eivätkä ne syrjäytä yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia yleisiä oikeuksia tietosuojaan. Näin ollen johdanto-osassa on ainakin määriteltävä, että palvelujentarjoajien on noudatettava yleisen tietosuoja-asetuksen 25 artiklan velvoitteita, jos sijaintitietoja tai muuta metadataa käsitellään myöhemmin. Tämä merkitsee, että ainakin seuraavat toimenpiteet on toteutettava:

- i) väliaikaisten peitenimien käyttö;
- ii) peitenimien ja alkuperäisten tunnistetietojen välisen käänteisen hakutaulukon poistaminen;

iii) tietojen yhdistäminen siten, että yksittäisiä käyttäjiä ei voida enää tunnistaa matkareitin avulla;

iv) sellaisten poikkeamien poistaminen, joiden avulla tunnistaminen olisi mahdollista (kaikkia näitä toimenpiteitä on sovellettava yhdessä).

Lopuksi sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksessa on veloitettava sijaintitietojen ja muun metadatan käsittelyyn osallistuvat osapuolet julkistamaan anonymisointi- ja yhdistämismenetelmänsä tämän rajoittamatta laissa turvattua salassapitovelvollisuutta. Tämän avulla sekä valvontaviranomaiset että yleisö voivat helposti tarkistaa, onko valittu menetelmä riittävä.

EI-TOIVOTTUA VIESTINTÄÄ KOSKEVAT SELVENNYKSET

43. Työryhmä ehdottaa, että seuraavia selvennetään ei-toivotun viestinnän osalta:

- a. **Ilman suostumusta tapahtuvalle suoramarkkinoinnille asetetun kiellon sanamuoto.** Asetusehdotuksen 16 artiklan 1 kohdassa todetaan nyt, että sähköisiä viestintäpalveluja ”voidaan” käyttää suoramarkkinointiin (suostumuksen perusteella), mutta siinä ei nimenomaisesti kielletä suoramarkkinointia, jolle ei ole annettu suostumusta. Tämä lähestymistapa on erilainen kuin muissa säännöksissä, joissa esitetään ensin kielto ja sen jälkeen tietyt poikkeukset. Nykyinen sanamuoto viittaa sallivampaan lähestymistapaan (mikä ei luultavasti ole tarkoitus). Työryhmä ehdottaa sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 13 artiklan 1 kohdan mukaista sanamuotoa, jota on hieman muutettu. ”Luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden toteuttamat sähköisten viestintäpalvelujen – mukaan lukien puhelut, automatisoidut soitto- ja viestintäjärjestelmät, myös puoliautomaattiset järjestelmät, jotka yhdistävät soiton vastaanottajan luonnolliselle henkilölle, faksit ja sähköposti – käyttö tai sähköisten viestintäpalvelujen muu käyttö suoramarkkinointiin loppukäyttäjille voidaan sallia ainoastaan, jos käyttö kohdistuu loppukäyttäjiin, jotka ovat antaneet siihen ennalta suostumuksensa.”
- b. **Markkinointiviestintää koskevien säännösten soveltamisala ja puhelut nykyisille asiakkaille.** Asetusehdotuksen 16 artiklan 2 kohdassa todetaan, että jos henkilö saa asiakkaaltaan sähköpostiyhteystietoja, kyseinen henkilö voi käyttää näitä yhteystietoja omien vastaavien tuotteidensa ja palvelujensa myöhemmässä suoramarkkinoinnissa, jos asiakkaalle annetaan selkeästi mahdollisuus veloituksetta ja helposti vastustaa käyttöä yhteystietojen ottamisen ja jokaisen viestin yhteydessä. Tämä on tällä hetkellä rajattu kaupallisiin yhteystietoihin, jotka on saatu ”tuotteen tai palvelun myynnin yhteydessä” ja joita käytetään omien vastaavien tuotteiden tai palvelujen myöhemmässä kaupallisessa markkinoinnissa. Kun otetaan huomioon, että suoramarkkinointia koskevat säännökset koskevat myös muita kuin kaupallisia myynninedistämistoimia (esim. hyväntekeväisyyttä tai poliittisia puolueita), tätä säännöstä olisi muutettava siten, että se koskee yhtä lailla muita kuin kaupallisia organisaatioita, jotka ottavat yhteyttä aikaisempiin

tukijoihin, kun ne edistävät omia vastaavia tavoitteitaan tai ideoitaan, ja samaa vastustamista koskevaa oikeutta olisi sovellettava suoramarkkinointipuheluihin. Lisäksi olisi asetettava määräaika, jonka aikana ”olemassa olevia asiakassuhteita” voidaan käyttää sähköisessä viestinnässä kaupalliseen, hyväntekeväisyyteen liittyvään tai poliittiseen tarkoitukseen. Tätä määräaika olisi sovellettava myös suoramarkkinointipuheluihin. Jos jäsenvaltiot ovat valinneet puhelinmyyjän suoramarkkinointipuhelujen vastustamista koskevan järjestelmän, ”nykyisiin asiakasyhteystietoihin” perustuva suhde syrjäyttää rekisteröinnin Do Not Call -rekisteriin. Näissä olosuhteissa loppukäyttäjillä ei ole tehokasta mahdollisuutta estää häirintäsoittoja yrityksiltä tai organisaatioilta, joiden kanssa he joskus ovat olleet yhteydessä mutta joiden kanssa he eivät enää halua jatkaa yhteydenpitoa. Näin ollen asetuksessa olisi määritettävä ”nykyistä asiakasta” koskevan poikkeuksen voimassaolo, esimerkiksi yksi tai kaksi vuotta, kyseisten loppukäyttäjien oikeutettuihin odotuksiin nähden.

- c. **Suoramarkkinointia koskevien sääntöjen soveltaminen oikeushenkilöihin.** Asetusehdotuksen 16 artiklan 5 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppukäyttäjien, jotka ovat oikeushenkilöitä, ei-toivottuun viestintään liittyvät oikeutetut edut suojataan riittävällä tavalla. Nykyisen sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 13 artiklan 5 kohdassa kuvataan muiden tilaajien kuin luonnollisten henkilöiden oikeutettua etuja. On epäselvää, mitä vaikutuksia tällä sanamuodon muutoksella on. Johdanto-osassa olisi selvennettävä, ettei tämän muutoksen tarkoituksena ole suojan tason alentaminen. Tämän osalta ilman suostumusta toteutettavan suoramarkkinoinnin kieltäminen liittyy ”loppukäyttäjiin, jotka ovat luonnollisia henkilöitä ja jotka ovat antaneet siihen suostumuksensa” (alleviivaus lisätty). Olisi selvennettävä, että tämä koskee myös luonnollisia henkilöitä, jotka *työskentelevät* oikeushenkilöiden palveluksessa. Toisaalta suostumusta ei vaadita, jos oikeushenkilöitä lähestytään yleisten yhteystietojen kautta, jotka oikeushenkilöt ovat julkaisseet tätä varten (esim. info@yrityksennimi.eu).
- d. **Suoramarkkinointia koskevien sääntöjen soveltaminen niihin, jotka toimivat (poliittisena) edustajana:** Asetusehdotuksen 16 artikla nykyisessä muodossaan voi estää kaupallisiin ongelmiin tai intresseihin liittyvän viestinnän lähettämisen valituille edustajille. Olisi selvennettävä, ettei asetus estä tällaista viestintää.

PERUSOIKEUKSIA KOSKEVIEN SÄÄDÖSTEN SOVELTAMISTA KOSKEVAT SELVENNYKSET

44. **Perusoikeuskirjan ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen soveltamista kansallisiin tietojen säilyttämisestä koskeviin säädöksiin** olisi selvennettävä edelleen. Johdanto-osan 26 kappaleessa säädetään, että jäsenvaltioiden yleisten etujen takaamiseksi toteuttamien toimenpiteiden, kuten laillisten kuuntelutoimien, on oltava perusoikeuskirjan (sekä Euroopan ihmisoikeussopimuksen) mukaisia. Tämä on toivottavaa, koska se vastaa *Tele2/Watson*-tuomion perusteluita, joiden mukaan tietojen käsittelyn suojaa koskevaan EU:n oikeuteen tehtäviin kansallisiin

poikkeuksiin on sovellettava perusoikeuskirjaa (ja kansallisen lainsäädännön perusteella tehdyt rikkomukset voidaan näin ollen tuoda Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi). Asetusehdotuksen 11 artiklassa kuitenkin ainoastaan todetaan, että asetusehdotuksen 5–8 artiklan soveltamisalaa koskevissa rajoituksissa on noudatettava keskeisiltä osin perusoikeuksia ja -vapauksia ja rajoitusten on oltava välttämättömiä ja oikeasuhteisia. Tähän olisi sisällytettävä nimenomainen viittaus perusoikeuskirjaan ja Euroopan ihmisoikeussopimukseen.

45. **Viestinnän luottamuksellisuutta suojataan myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklassa.** Perustelujen 1.1 kohdassa ja johdanto-osan 1 kappaleessa todetaan, että asetusehdotuksella pannaan täytäntöön perusoikeuskirjan 7 artikla. Tämä on toistettu johdanto-osan 19 kappaleessa. Luottamuksellista viestintää koskevaa perusoikeutta suojataan paitsi tässä säännöksessä myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklassa. Nimenomaisen viittauksen sisällyttäminen asetusehdotuksen artiklaan vahvistaisi entisestään sitä, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asia koskeva oikeuskäytäntö on myös otettava huomioon (lopullista) asetusta arvioitaessa. Tämä viittaus on jo sisällytetty johdanto-osan 20 kappaleeseen (joka liittyy päätelaitteisiin) ja 26 kappaleeseen (joka liittyy lailliseen kuunteluun), ja sitä vahvistetaan edelleen perustelujen 2.1 kohdassa (perusoikeuskirjan ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen välisestä suhteesta oikeushenkilöiden osalta) mutta ei asiaa koskevissa artikloissa, kuten 11 artiklan 1 kohdassa.

MUUT SELVENNYKSET

46. Olisi selvennettävä, että **yleisen tietosuojaa-asetuksen mukaisia velvoitteita, kuten tietoturvaloukkauksiin ja tietosuoja koskeviin vaikutustenarviointeihin liittyviä velvoitteita, on noudatettava**, kun osapuolet käsittelevät henkilötietoja sähköisen viestinnän tietojen yhteydessä. Koska johdanto-osan 5 kappaleessa mainitaan, että asetusehdotus on erityissäädos (*lex specialis*) suhteessa yleiseen tietosuojaa-asetukseen ja sähköisten viestinnän tietojen käsittely olisi sallittava ainoastaan asetusehdotuksen mukaisesti, voidaan kysyä, sovelletaanko yleisen tietosuojaa-asetuksen tiettyjä velvoitteita myös asetusehdotuksen yhteydessä. Näin on erityisesti silloin, kun asetusehdotusta voitaisiin tulkita siten, että siinä asetetaan tietty velvoite, vaikka tämä sisältyy myös yleiseen tietosuojaa-asetukseen. Kuvaavia esimerkkejä ovat seuraavat:
- (i) Asetusehdotuksessa velvoitetaan ilmoittamaan ”todetuista” turvallisuusriskeistä (17 artikla) (ks. myös tämän lausunnon 35 kohta), mutta yleinen tietosuojaa-asetus sisältää tietoturvaloukkausten ilmoittamista koskevan järjestelyn (33 ja 34 artikla);
 - (ii) Asetusehdotuksessa mainitaan, että tietosuoja koskevan vaikutustenarvioinnin tekeminen ja valvontaviranomaisen kuuleminen yleisen tietosuojaa-asetuksen mukaisesti on pakollista tietyissä olosuhteissa (johdanto-osan 17 ja 19 kappale ja 6 artiklan 3 kohdan b alakohta), kun taas yleisessä tietosuojaa-asetuksessa on jo säädetty, milloin tietosuoja koskeva vaikutustenarviointi on tehtävä ja milloin kuuleminen on tarpeen (35 ja 36 artikla);

(iii) Siinä ei todeta, että jos noudatetaan asetusehdotuksen 5 artiklan käsittelykieltoa koskevien poikkeusten ehtoja, on silti noudatettava yleisen tietosuojasetuksen asiaa koskevia velvoitteita, kun kyse on henkilötietojen käsittelystä ja muu käsittely on kielletty yleisen tietosuojasetuksen perusteella. Olisi selvennettävä, että yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 4 kohdassa säädettyä yhteensopivuustestiä ei näin ollen sovelleta.

(iv) Ehdotetussa sähköisen viestinnän tietosuojasetuksessa ei säädetä yleisen tietosuojasetuksen 42 ja 43 artiklan mukaisesta sertifiointimekanismista. Koska yleisen tietosuojasetuksen 42 artiklan soveltamisala rajoittuu tarkkaan ottaen tietosuoja koskevan sertifiointimekanismin sekä tietosuojasinettien ja -merkkien käyttöönottoon, minkä tarkoituksena on osoittaa, että yleistä tietosuojasetusta noudatetaan, olisi harkittava vastaavan säännöksen käyttöönottoa, joka mahdollistaisi käsittelytoimien, standardien, tuotteiden tai palvelujen sertifiointin sen osoittamiseksi, että sähköisen viestinnän tietosuojasetusta noudatetaan.

Sen varmistamiseksi, että tätä epäselvyyttä ei käytetä perusteena asetusehdotuksen mukaisen suojan tason alentamiselle, olisi tehtävä selväksi, että kaikissa näissä tapauksissa rekisterinpitäjien on noudatettava myös yleistä tietosuojasetusta.

47. Lisäksi olisi selvennettävä, että **suostumuksen peruuttamista koskevaa vaatimusta sovelletaan myös päätelaitteisiin puuttumisen yhteydessä.** Asetusehdotuksen 8 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään mahdollisuudesta puuttua loppukäyttäjän päätelaitteisiin loppukäyttäjän antaman suostumuksen perusteella. Asetusehdotuksen 9 artiklan 3 kohdassa vaaditaan, että loppukäyttäjille on annettava mahdollisuus peruuttaa suostumuksensa milloin tahansa, mutta tämä koskee vain metadatan ja sisällön analysoinnille annettua suostumusta. Olisi selvennettävä, että tämä velvollisuus koskee myös päätelaitteisiin puuttumista.

48. Tämän suhteen olisi selvennettävä, että **muistutus mahdollisuudesta peruuttaa suostumus koskee myös selainasetusten välityksellä annettua suostumusta.** Asetusehdotuksen 9 artiklan 3 kohdassa vaaditaan, että loppukäyttäjiä on säännöllisesti 6 kuukauden välein muistutettava mahdollisuudesta perua suostumus milloin tahansa. Vaikka työryhmä katsoo, että selaimen ja muun ohjelmiston, mukaan lukien esineiden internetiin yhdistettyjen laitteiden käyttöjärjestelmät, sovellukset ja ohjelmistorajapinnat, yleisten asetusten välityksellä (toisin sanoen muun kuin tarkan seurannan perusteella) ei voida pätevästi antaa suostumusta, sillä yleisillä asetuksilla ei voida asianmukaisesti antaa yksilöityä suostumusta erityisille skenaarioille (ks. 24 kohta), oletusasetusten pitäisi olla käyttäjäystävällisiä (ks. 19 kohta). Jos tämä säilyy asetusehdotuksessa, asetusten on oltava tarpeeksi yksityiskohtaisia, jotta ne voivat seurata kaikkia tietojenkäsittelytoimia, joille käyttäjä antaa suostumuksensa, ja kattaa välineen kaikki toiminnot, joissa tietoja saatetaan käsitellä. Lisäksi loppukäyttäjää olisi vähintään (6 kuukauden) säännöllisin väliajoin muistutettava mahdollisuudesta vaihtaa näitä asetuksia.

49. On myönteistä, että asetusehdotuksessa vaaditaan, että markkinoille jo saatettujen ohjelmistojen on ilmoitettava loppukäyttäjälle sen yksityisyysasetusten vaihtoehtoista (10 artikla). **On kuitenkin epäselvää, miten tätä voidaan soveltaa tehokkaasti aiempiin tuotteisiin** ja muihin tuotteisiin, joita ei enää tueta. Lisäksi

olisi selvennettävä edelleen, miten tätä velvoitetta sovelletaan avoimen lähdekoodin ohjelmistoihin, joita kehitetään avoimesti ja hajautetusti.

50. Olisi selvennettävä, että **10 artiklan mukaisen (kolmannen osapuolen) evästeiden estämistä koskevan mahdollisuuden tarjoaminen on ensisijainen** 8 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaiseen **verkkosivustojen yleisömittausta koskevaan poikkeukseen nähden**. Toisin sanoen, vaikka verkkosivustolla voidaan käyttää analytiikkaa 8 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisessa verkkosivuston yleisömittauksissa, käyttäjillä olisi silti oltava oikeus kieltää nämä seurantatekniikat selaimessaan.
51. **(Puoli)automatisoitujen soitto- ja viestintäjärjestelmien määritelmiä olisi selkeytettävä**. Tämän ilmaisun määritelmä asetusehdotuksen 4 artiklan 3 kohdan h alakohdassa sisältää viittauksen itse ilmaisuun virkkeen toisessa osassa (”mukaan lukien automatisoiduista soitto- ja viestintäjärjestelmistä soitetut puhelut, jotka yhdistävät soiton vastaanottajan luonnolliselle henkilölle”). Ehdotetaan, että tämä jälkimmäinen osa poistetaan määritelmästä ja että 4 artiklan 3 kohdan g alakohdan määritelmää muutetaan siten, että siihen sisällytetään puoliautomatisoiduista viestintäjärjestelmistä, kuten automaattisista numeronvalitsimista, soitetut puhelut, jotka yhdistävät soiton vastaanottajan luonnolliselle henkilölle.
52. **Tietoja, jotka kuuluvat ”osana palvelun tilaukseen” olisi selkeytettävä**. Johdanto-osan 14 kappaleessa mainitaan, että sähköisen viestinnän metadata ”voi sisältää tietoja, jotka kuuluvat osana palvelun tilaukseen, kun kyseiset tiedot käsitellään sähköisen viestinnän sisältöä siirtoa, jakelua tai vaihtoa varten”. On epäselvää, mitä tällä sanamuodolla tarkoitetaan.
53. **Yhdenmukaisuus- ja yhteistyömekanismin sovellettavuutta** olisi selvennettävä. Johdanto-osan 38 kappaleessa todetaan, että asetusehdotuksessa olisi nojaututtava yleisen tietosuoja-asetuksen yhdenmukaisuusmekanismiin. Lisäksi 18 artiklan 1 kohdassa säädetään, että yleisen tietosuoja-asetuksen VI ja VII lukua sovelletaan soveltuvin osin. Lisäksi 19 artiklassa todetaan, että Euroopan tietosuojaneuvosto huolehtii yleisen tietosuoja-asetuksen 70 artiklassa säädetyistä tehtävistä. Vaikka näiden säännösten soveltaminen on suhteellisen selvää, ei voida sulkea pois mahdollisuutta, että tulkintakysymyksiä tulee esiin yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisen yhdenmukaisuus- ja yhteistyömekanismin keskeisten käsitteiden osalta. Esimerkiksi johtavan viranomaisen menetelmää sovelletaan tapauksiin, joissa toteutetaan ”rajatylittävää käsittelyä” (yleisen tietosuoja-asetuksen 56 artiklan 1 kohta): on epäselvää, miten tätä sovelletaan asetusehdotuksen mukaiseen päätelaitteisiin puuttumiseen tai sisällön tai metadatan analysointiin. Näin ollen on suositeltavaa selventää näiden keskeisten käsitteiden soveltamista johdanto-osassa ja korostaa, että jäljelle jäävät kysymykset, jotka koskevat yleisen tietosuoja-asetuksen näiden lukujen soveltamista asetusehdotuksen yhteydessä, ratkaistaan tulkitsemalla näiden lukujen säännöksiä niiden tarkoituksen mukaisesti. Lisäksi on suositeltavaa selventää, että 70 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin Euroopan tietosuojaneuvostoon asetusehdotuksen yhteydessä (tämä puuttuu nyt johdanto-osasta).

* * *